

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

ปริญญา

ธุรกิจศึกษา

อาชีพศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

Students' Satisfaction on Instruction Business Work in Work – Oriented
Experience and Technology of Mathayomsuksa 3 at Kasetsart University
Laboratory School Center for Educational Research and Development

นามผู้วิจัย นายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ชนะ วันหนูน, วท.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรัชย์ จิวเจริญสกุล, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

Students' Satisfaction on Instruction Business Work in Work – Oriented Experience and
Technology of Mathayomsuksa 3 at Kasetsart University Laboratory School
Center for Educational Research and Development

โดย

นายอนรรตน์ พงศ์เพียรชอบ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ 2554: ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) สาขาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ชนะ วันหนูน, วท.ม. 124 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ใน 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ จำแนกตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย จากประชากรจำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนที่มีเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Anurat Pongpianchob 2011: Students' Satisfaction on Instruction Business Work in Work – Oriented Experience and Technology of Mathayomsuksa 3 at Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development. Master of Education (Business Education), Major Field: Business Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Associate Professor Chana Wannoon, M.Sc. 124 pages.

The purposes of the research were to investigate students' satisfaction on instruction Business Work in Work – Oriented Experience and Technology of Mathayomsuksa 3 at Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development in 5 aspects: subject matter, teaching methods, instructors, teaching media and evaluation, and to compare the satisfaction of those aspects classified by sex and grade point average. The instrument was an questionnaire to collect data from 250 population students. The results were as follows: The satisfaction of the students in overall aspects were at high level. For the aspects of subject matter, teaching methods, instructors, teaching media and evaluation, the satisfaction of the students were at high level.

The hypothesis testing showed as follows: The students in different gender and different grade point average were no statistically significant at the .05 level.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการดูแลที่เต็มเปี่ยมด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ชนะ วันหนูน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะ แนวทาง ตรวจสอบความถูกต้อง เพิ่มประเด็นที่มีความสำคัญ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มดำเนินการ จนกระทั่งแล้วเสร็จ รองศาสตราจารย์ สมจิตร วัฒนคลัง ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รองศาสตราจารย์ ยศ ทรัพย์เย็น ประธานคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบความถูกต้องในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใน การทำงานวิจัยครั้งนี้ให้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ สุขาวดี เกษมณี รองศาสตราจารย์ กฤษณา ชินสิญจน์ และรองศาสตราจารย์ หฤยา อาริวงศ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ เพื่อน พี่ และน้อง ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันถือเป็น พื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้องทุกท่าน ที่คอยให้ คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจในการศึกษา และการสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดมา

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีซึ่งเป็นผลมาจากงานวิจัยนี้ ขอมอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติ พี่น้อง ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อนูรัตน์ พงศ์เพียรชอบ
เมษายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	7
ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้	12
องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	73
ประชากร	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
วิธีการสร้างเครื่องมือ	74
วิธีการเก็บข้อมูล	75
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	78
ผลการวิจัย	78
ข้อวิจารณ์	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการวิจัย	96
ข้อเสนอแนะ	100
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	102
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	112
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	117
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	119
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม	79
2	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	80
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมและรายข้อ	81
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านวิธีการสอน โดยรวมและรายข้อ	82
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้อ	83
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	85
8	ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำแนกตามเพศ	86
9	ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	87
10	ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล	88

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

6

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนพัฒนาความสามารถ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและเป็นสุข ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญกับการมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ แนวคิดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระดับชั้น คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-5) เมื่อผู้เรียนยิ่งเรียนสูงขึ้น จิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคมยิ่งเจริญงอกงามขึ้น การที่จะให้ผู้เรียนเกิดความสมดุลที่เป็นองค์รวม กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องใช้การบูรณาการ เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้โดยให้มีการบูรณาการทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ต้องทำให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสามารถเรียนได้และเมื่อประสบความสำเร็จจะทำให้อยากรู้มากขึ้น และทำให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ง่าย ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดด้วยตนเอง สอดคล้องกับหลักการของศาสนาและทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แนวคิดนี้จะนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้จัดการ เป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นจากตัวเอง กระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากกระบวนการนั้นมีความหมายกับผู้เรียนคนนั้น ผู้สอนต้องเข้าใจสไตล์การเรียนรู้และเทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกันและช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปได้ดีขึ้นตามธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคน (สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย, 2542: 5-7)

แต่ทั้งนี้การจัดการศึกษาที่ผ่านมายังประสบปัญหาในหลายๆ ด้านที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เป็นผลทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาตนให้เป็นไปตามที่แผนการศึกษาตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดมาจากปัจจัยในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาทางด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น การขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นคนช่างคิดช่างสงสัย มีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติม ครูยังเน้นวิธีการสอนแบบท่องจำ ยึดการสอบในการวัดและประเมินผลเป็นหลัก อีกทั้งโรงเรียนเองยังขาดความพร้อมในการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการให้ผู้เรียนได้ใช้แสวงหาความรู้ และการขาดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชน ในการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่โรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม และออกสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 7) จากสภาพการณ์ดังกล่าวและด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 1 มาตราที่ 6 หมวด 4 มาตราที่ 22 และมาตราที่ 24 ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการเรียนรู้ทางด้านการจัดการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดตลอดจนการวัดผลประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมสามัญศึกษา, 2543: 64) ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิวัติมุมมองในการจัดการศึกษาและผู้เรียน โดยถือว่าผู้เรียนมีศักยภาพเรียนรู้ได้เป็นลูกค้ำของครูและสถานศึกษา ซึ่งมีสิทธิ์ได้รับการบริการจากสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นที่พึงพอใจและสอดคล้องกันตามต้องการและความถนัดของตนเอง (รุ่ง แก้วแดง, 2542: 63)

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายข้างต้น แนวทางการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย 5 งาน คือ งานเกษตร งานบ้าน งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ รวมถึงฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (คอมพิวเตอร์) ได้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางาน ตลอดจนวิธีการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการทำงาน (โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549: 3-5) ทั้งนี้ในวิชางานธุรกิจมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน เพิ่มศักยภาพของตนให้เป็นผู้ประกอบการที่ฉลาด รู้คุณค่าของเงิน และสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ซึ่งหลังจากได้จัดหลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ยังมีได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในวิชางานธุรกิจ

เพื่อให้การจัดการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านร่างกายและจิตใจอย่างสมบูรณ์ จึงต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากก็คือการสร้างความพึงพอใจในการเรียนการสอน เนื่องจากเมื่อผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในการเรียน จะทำให้สามารถเปิดรับสิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้ได้มีประสิทธิภาพ ดังที่บลูม (Bloom, 1956: 49 – 50) มีความเห็นว่า ถ้าสามารถจัดให้นักเรียนได้ทำพฤติกรรมตามที่ตนเองต้องการ ก็น่าจะคาดหวังได้แน่นอนว่า นักเรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งความมั่นใจ เราสามารถเห็นความแตกต่างของความพร้อมด้านจิตใจได้ชัดเจนจากการปฏิบัติของนักเรียนต่องานที่เป็นวิชาบังคับกับวิชาเลือก หรือจากสิ่งนอกโรงเรียนที่นักเรียนอยากเรียน เช่น การขับรถยนต์ ดนตรีบางชนิดเกม หรืออะไรบางอย่างที่นักเรียนอาสาสมัครและตัดสินใจได้โดยเสรีในการเรียน การมีความกระตือรือร้น มีความพึงพอใจ และมีความสุขใจเมื่อเริ่มเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้เร็วและประสบประสบความสำเร็จสูง

ด้วยเหตุนี้ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน วิชางานธุรกิจ มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในโรงเรียน และครูผู้สอนวิชางานธุรกิจ ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจในการเรียนวิชางานธุรกิจแก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยจำแนกตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. เป็นแนวทางให้กับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่สนใจนำไปปรับปรุงและประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชางานธุรกิจ ตามโครงสร้างหลักสูตรที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 250 คน
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในวิชางานธุรกิจ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านเนื้อหาวิชา
 - 2.2 ด้านวิธีการสอน
 - 2.3 ด้านครูผู้สอน
 - 2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
 - 2.5 ด้านการประเมินผล
3. ระยะเวลาที่ศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่เป็นสุข เมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนในสิ่งที่ขาดหายไป และเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของบุคคลที่มีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

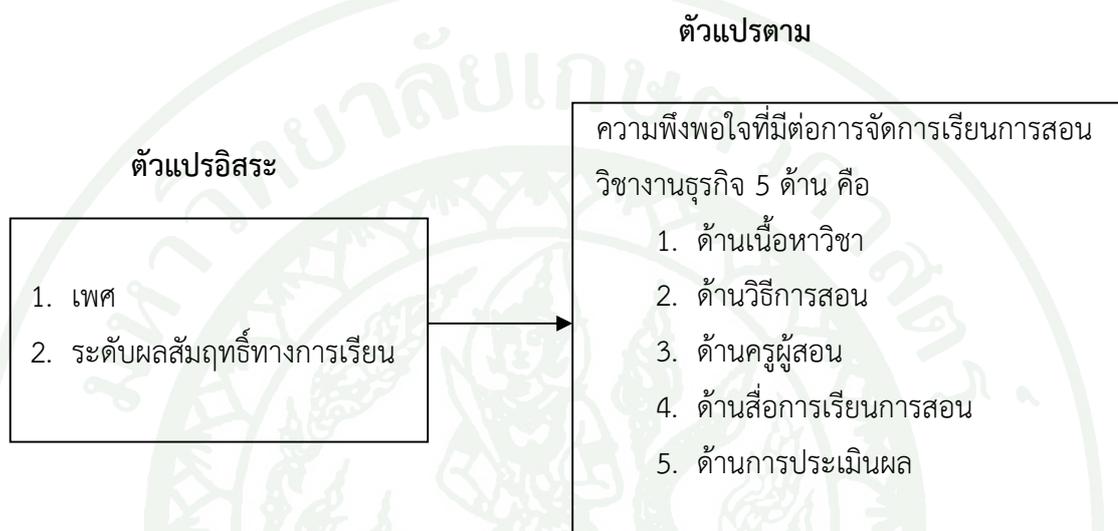
การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์หรือสิ่งเร้า เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยกำหนดไว้ 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

งานธุรกิจ หมายถึง วิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน เพิ่มศักยภาพของตนให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของเงิน และสามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ โดยศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจ หน้าที่ของผู้บริโภค สินค้าและบริการที่ธุรกิจและรัฐให้แก่ผู้บริโภค หลักการซื้อและเลือกสินค้าเฉพาะอย่าง รวมไปถึงศึกษาเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค การพิจารณาเลือกสินค้า สินค้าสำหรับผู้บริโภค การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การออม รูปแบบการลงทุน การใช้บริการประกันภัยและประกันชีวิต ปัญหาเศรษฐกิจของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข

สาระการเรียนรู้กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนงานวิธีการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและรวมถึงเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา และแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
3. องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน
 - 3.1 เนื้อหาวิชา
 - 3.2 วิธีการสอน
 - 3.3 ครูผู้สอน
 - 3.4 สื่อการเรียนการสอน
 - 3.5 การประเมินผล
4. การจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

Oskamp (1984: 76) อธิบายว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้

2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ

3. ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นไปตาม หรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

Hornby (2001: 1044) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ (Satisfaction) ไว้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่คนเราได้รับเมื่อสมหวังในสิ่งที่ต้องการ

Keith (1981: 83) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความพอใจหรือความไม่พอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

สนิท เหลืองบุตรนาค (2529: 23) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจ หมายถึง ท่าทีความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้วในลักษณะทางบวก คือ พอใจ นิยม ชอบ สนับสนุนหรือมีเจตคติที่ดีต่อบุคคล เมื่อได้รับตอบสนองความต้องการในทางเดียวกัน หากไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการจะเกิดความไม่พอใจเกิดขึ้น

ชรินี เดชจินดา (2535: 35) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงและไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบใจ พอใจ ต่อสิ่งนั้นๆ หรือการกระทำนั้นๆ หรือเป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่มีความสุข ร่าเริงอย่างมากเป็นความสำเร็จหรือความสุขสดชื่น ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ (ถวิล ธาราโกชน์ และ ศรีณย์ คำริสุข, 2544: 106)

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการในลักษณะทางบวก คือ พอใจ นิยม ชอบ สนับสนุนหรือมีเจตคติที่ดีต่อบุคคล เมื่อได้รับตอบสนองความต้องการ หากไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ จะเกิดความไม่พอใจเกิดขึ้น

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Shelly (1975: 252-268) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจ คือความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น แล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ สิ่งหนึ่งที่จะทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากรหรือสิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้า เป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นความต้องการครบถ้วน

วิชัย เหลืองธรรมชาติ (2531: 19) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ คือ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ซึ่งมนุษย์ไม่ว่าอยู่ในที่ใดย่อมมีความต้องการขั้นพื้นฐานไม่ต่างกัน

อินทรา เฟ็งแก้ว (2538: 12-13) ได้ทำการศึกษาแนวคิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการแล้วประมวลความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน สรุปได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงาน
2. ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจอันดีต่อกันและต่อองค์การหรือหน่วยงาน
3. ความพึงพอใจเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติงานมีความซื่อสัตย์ความจงรักภักดีต่อองค์การหรือหน่วยงาน
4. ความพึงพอใจก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและมีการรวมพลังเพื่อกำจัดปัญหาในองค์การร่วมกัน

5. ความพึงพอใจช่วยเกื้อหนุนให้กฎเกณฑ์ระเบียบและข้อบังคับ สามารถใช้บังคับควบคุมความประพฤติของผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี

6. ความพึงพอใจ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กรที่ร่วมมือกันปฏิบัติงาน

7. ความพึงพอใจ ช่วยเกื้อหนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในกิจการต่าง ๆ

พิทักษ์ ตรุษทิม (2538: 33) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกริยาต้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมา ในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมิน โดยบ่งบอกทิศทางของผลการประเมินว่าเป็นไปในลักษณะทิศทางบวกหรือทิศทางลบ หรือไม่มีปฏิกริยา คือเฉยๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น การที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการเรียนได้มากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจถ้าสถานศึกษาใดมีปัจจัยเป็นเครื่องจูงใจได้มาก บุคคลนั้นย่อมเกิดความพึงพอใจในการเรียนดังนั้น ภาระหน้าที่ของผู้สอนนอกจากจะเป็นผู้วางแผน สั่งการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในอันที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้สอนจะต้องทราบถึงการรับรู้ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละชั้นปี เพื่อปรับปรุงงานทั้งในด้านวัตถุประสงค์การเรียนและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานให้กลมกลืนกัน ดังนั้น การจูงใจจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะชักนำพฤติกรรมของบุคคลให้คล้อยตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจ คือความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ การที่บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการเรียนได้มากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการจูงใจ ไม่ว่าจะเป็นจากสถานศึกษา ครูผู้สอน และองค์ประกอบอื่นๆ ในการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจของนักเรียน จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองในสิ่งที่นักเรียนคาดหวัง

ดังนั้น การที่นักเรียนจะเกิดความพึงพอใจ จึงจำเป็นต้องใช้การจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนเกิดความพึงพอใจไปในทิศทางที่วางไว้ โดยในเรื่องของการจูงใจ ได้มีผู้ให้ความหมายแนวคิด และทฤษฎีไว้ ดังต่อไปนี้

ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีของการจูงใจ

Good (1973: 28) ให้ความหมายของการจูงใจว่า หมายถึง วัตถุประสงค์หรือ ภาวะใดๆ ที่สามารถเร้าให้เกิดการจูงใจได้ และองค์ประกอบต่างๆ และพลังยั่วยุหรือกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแรงจูงใจหรือการจูงใจ (Motivation) หมายถึง สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นหรือถูกผลักดันให้แสดงพฤติกรรม เพื่อไปยังจุดมุ่งหมายปลายทางที่วางไว้ การจูงใจจะมีได้ต้องอาศัยสิ่งจูงใจเป็นเครื่องล่อ

ประนอ วรวิทย์ (2539: 9) กล่าวในสารานุกรมบริหารว่าการจูงใจ หมายถึง ความพยายามชักจูงใจให้ผู้อื่นแสดงออกหรือปฏิบัติตามสิ่งจูงใจ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์การจูงใจภายในจึงเป็นลักษณะการจูงใจที่ดีที่สุด และมีอิทธิพลที่สุดต่อกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้น โดยใช้การจูงใจภายนอกเข้าช่วยยั่วยุให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เช่น ใช้หลักการให้รางวัลและลงโทษ การชมเชยและการตำหนิ การแข่งขัน และการร่วมมือ การสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นนั้นกระทำได้ยาก เพราะในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่พบว่าการสร้างแรงจูงใจควร จะสร้างแรงจูงใจภายนอกก่อน เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้นภายหลัง และในการสร้างแรงจูงใจ ไม่ว่าจะ เป็นภายในหรือภายนอกจะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดเวลาจึงจะเกิดผล เพราะฉะนั้น ในการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องพยายาม สร้างสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจหรือแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้สนใจติดตามบทเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เรียนรู้ได้อย่างได้ผล แต่เนื่องจากแรงจูงใจเกิดจากความ ต้องการ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อจะได้หาแนวทางสร้างสิ่งจูงใจตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม

อุกฤษฏ์ ทรงชัยสงวน (2543: 48-51) ได้รวบรวมกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบของการจูงใจไว้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Theory Motivation) ทฤษฎีนี้เขาได้เสนอความต้องการในด้านต่างๆ กัน ของมนุษย์เรียงลำดับจากความต้องการขั้นพื้นฐาน เพื่อการอยู่รอดไปจนถึงความต้องการทางสังคมและความต้องการยอมรับนับถือจากกลุ่มว่าตนมีคุณค่า และการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มาสโลว์ ถือว่าการเรียงลำดับความต้องการนี้มีความสำคัญ โดยมนุษย์จะมีความต้องการในระดับสูงๆ ได้ก็ต่อเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองแล้ว

2. ทฤษฎีการจูงใจการบำรุงรักษาของ Herzberg ได้กล่าวถึงปัจจัยการจูงใจซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความพึงพอใจ ได้แก่ โอกาส ความสำเร็จ การยอมรับ ความรับผิดชอบความสำเร็จก้าวหน้า และปัจจัยการบำรุงรักษา ซึ่งเป็นตัวขัดขวางความพึงพอใจ ได้แก่ นโยบายขององค์กร สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. ทฤษฎีแรงจูงใจของ Mc Celland ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ เป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการมีอำนาจ และความต้องการความสัมพันธ์ โดยความต้องการความสำเร็จหรือที่เรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น ถ้าบุคคลใดมีสูงจะมีความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดี และแข่งขันกันมาตรฐานอันดีเยี่ยม

4. ทฤษฎีการคาดหวังของ Vroom ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของบุคคล จะประเมินความเป็นไปได้ของผลที่จะบังเกิด ขึ้นแล้ว จึงดำเนินการปฏิบัติที่ตนคาดหวังไว้ การจูงใจขึ้นอยู่กับ การคาดหวังของมนุษย์ต่อผลที่เกิดขึ้น ทฤษฎีการคาดหวังของ Vroom นี้ ทำนายว่าบุคคลจะร่วมกิจกรรมที่เขาคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เขาปรารถนา

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นทัศนคติอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นรูปร่างได้ เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่เป็นสุข เมื่อได้รับการจูงใจ และการตอบสนองตามความต้องการของตนในสิ่งที่ขาดหายไป ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของบุคคลที่มีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรม นั้นๆ ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นสิ่งที่มามีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีความสุข มีกำลังใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้งานที่ทำหรือสิ่งที่เรารู้จักนั้นบังเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

ความหมายของการเรียนรู้

Kimble (1964: 32) กล่าวว่า การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างถาวรในพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการฝึกที่ได้รับการเสริมแรง

Klein (1987: 102) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวรอย่างได้สัดส่วน ในความสามารถแสดงพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นในฐานะผลของประสบการณ์ที่ได้รับความสำเร็จหรือไม่ได้รับความสำเร็จ

Good (1973 อ้างใน สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, 2538: 41) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงในทางตอบสนอง

Hilgard and Bower (1981: 76) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่มิใช่ผลจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ หรือ วุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย เช่น ความเมื่อยล้า พิษของยา เป็นต้น

วิชัย แหวนเพชร (2530: 132) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า คือการที่ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมไปจากเดิม โดยพฤติกรรมนั้นเป็นไปในทางที่เจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งด้านสมอง จิตใจและด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยผ่านประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ประดิษฐ์ เอกทัศน์ (2537: 57) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ หรือความสามารถใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลมาจากการตอบสนองตามธรรมชาติ วุฒิภาวะ พิษยาต่างๆ อุบัติเหตุหรือความบังเอิญ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ ที่ค่อนข้างถาวรและเป็นไปในทางที่สังคมต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้

ทศนา แคมมณี (2548: 50) กล่าวเกี่ยวกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ (Theories of Learning) ซึ่งเป็นพื้นฐาน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้จะเป็นหลักของการสอน และวิธีการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)
2. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจหรือทฤษฎีปัญญา (Cognitivism)
3. ทฤษฎีของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

4. ทฤษฎีผสมผสาน (Eclecticism)

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

พฤติกรรมที่เห็นชัด สามารถวัดได้ สังเกตได้และทดสอบได้ แนวความคิดของกลุ่มนี้ถือว่า สิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วย และได้เสนอความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ไม่เห็นด้วย และได้เสนอความคิดเห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง (ทิสนา แชมมณี, 2548: 51)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2533: 23) ได้สรุปแนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่า พฤติกรรมทุกอย่างจะต้องมีสาเหตุ สาเหตุนั้นมาจากวัตถุหรืออินทรีย์ ซึ่งเรียกสิ่งเร้า (Stimulus) เมื่อมากระตุ้นอินทรีย์ จะมีพฤติกรรมแสดงออกมาเรียกว่า การตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าอินทรีย์นั่นเอง

กลุ่มพฤติกรรมนิยมสามารถจำแนกทฤษฎีการเรียนรู้หลัก ๆ ได้ 3 ทฤษฎี (พรรณี ช. เจนจิต, 2538: 275-351)

1 Classical Conditioning หมายถึง การเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ซึ่งมีลักษณะการเกิดตามลำดับขั้น ดังนี้

1.1 ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง โดยไม่สามารถบังคับได้ มีการสะท้อนกลับ (Reflex) ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้ (Unlearned หรือ Unconditioned) เป็นไปโดยอัตโนมัติ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้

1.2 การเรียนรู้เกิดขึ้นเพราะความใกล้ชิด และการฝึกหัดโดยการนำสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นกลาง คือ ไม่สามารถทำให้เกิดการตอบสนองได้มาเป็น Conditioned Stimulus (CS) โดยนำมาควบคุมคู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองในช่วงที่ผู้เรียนเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เคยเป็นกลางนั้นเรียกว่า เกิดการเรียนรู้ ชนิดมี Conditioned

2. Operant Conditioning ทฤษฎีนี้ได้เน้นถึงความสำคัญของการเสริมแรงโดย Skinner มีความคิดเห็นว่าการเสริมแรงจะมีส่วนช่วยให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าอัตราการแสดงการกระทำต่างๆ มักจะมีการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ เสมอๆ พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้เป็นการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ว่าเป็นผลของอัตราการตอบสนองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ เราเรียกสิ่งที่ทำให้อัตราการตอบสนองของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า ตัวเสริมแรง แต่ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว หลักการของทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง ทฤษฎีของ Skinner นี้สามารถนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมหรือปลูกฝังพฤติกรรม หรือ สร้างลักษณะนิสัยใหม่ๆ ได้ วิธีการวัดพฤติกรรมนี้จำเป็นจะต้องใช้สิ่งเสริมแรง เข้าช่วยในระยะที่ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่จะต้องการปลูกฝัง นั่นคือถ้าผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่ต้องการจะให้เกิดพฤติกรรมแล้วจะต้องรีบให้รางวัลโดยทันที

3. Social Learning หรือ การเรียนรู้ทางสังคม Bandura มีความเห็นว่าการเรียนรู้ที่สังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจะประกอบด้วย

3.1 ความใส่ใจ (Attention) จัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น

3.2 การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้เรียนก็จะสามารถจดจำสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้

3.3 การลอกเลียนแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพสิ่งที่จำได้ ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ

3.4 แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงอาจจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง หรือจากการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเองและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า พฤติกรรมทางสังคมหลายๆ ชนิด เช่น ความก้าวร้าวอาจจะเรียนรู้ได้โดยการเลียนแบบจากตัวแบบ นอกจากนั้นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการก็สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ เช่น ความมานะพยายาม ความเชื่อมั่น ในตัวเองและทักษะทางสติปัญญา

ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจหรือทฤษฎีปัญญา (Cognitivism)

พรรณิ ช. เจนจิต (2538: 404-406) ได้สรุปแนวคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้มีความเห็นว่าการศึกษาพฤติกรรมควรเน้นความสำคัญของการระบวนการคิด และการรับรู้ของคน ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคนทุกคนที่ธรรมชาติภายในที่ใฝ่ใจใคร่เรียน เพื่อก่อให้เกิดสภาพที่สมดุล ดังนี้ นั้นการที่เด็กได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ และความสนใจของตน จะเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับเด็กมากกว่าที่ครูหรือผู้อื่นจะบอกให้ ซึ่งก็คือ การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้มาจากหลักการของ Field theory ซึ่ง Lewin เป็นผู้เสนอไว้ ทฤษฎีนี้เน้นเกี่ยวกับการรับรู้ของคนซึ่งจะได้รับอิทธิพลทั้งจากวิธีการที่คนจัดสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดการรับรู้หรือจากประสบการณ์ หรือจากความสนใจของบุคคล Lewin ได้อธิบายเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของคนอันเนื่องมาจากการรับรู้ด้วย “Life Space” ซึ่งคนจะแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนรับรู้ภายใน Life Space นั้นๆ ซึ่งถือว่าเป็น สิ่งแวดล้อมตามที่เรารับรู้ ดังนั้น ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมของคน จำเป็นจะต้องรู้ทุกๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับคนๆ นั้นภายในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่มีหลักการบางอย่างของจิตวิทยากลุ่มนี้ได้รับอิทธิพลจากกลุ่ม Gestal ซึ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่องความเข้าใจอย่างแท้จริง Bruner ได้ชี้ให้เห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น วิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้คือการใช้ “เค้าโครง” หรือ “โครงสร้าง” เพื่อช่วยให้เด็กมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่เรียนทั้งหมด ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจหลักการของสิ่งที่เรียน ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในเรื่องอื่นๆ ได้อีก นอกจากนั้นยังเป็นลู่ทางที่เด็กจะสามารถเรียนสิ่งอื่นที่ย่างยากซับซ้อนได้ต่อไป

ในด้านการจัดการเรียนการสอนนักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้เสนอให้ใช้เทคนิคของ Discovery ซึ่งหมายถึง การที่让孩子ได้ค้นพบวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจากการที่เด็กทำได้ด้วยตนเองเช่นนั้น จะช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้เด็กคุ้นเคยกับทักษะของการแก้ปัญหา นอกจากนั้นยังมีการใช้เทคนิคของการให้ข้อมูลที่ไมตรงกับความเป็นจริง การเปิดโอกาสให้เด็กทำผิดพลาดและการคิดผิด เพื่อที่จะได้ทราบความคิดของเด็ก ตลอดจนการใช้เทคนิคการสอบถาม (Inquiry) เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการตั้งคำถาม

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาตามแนวความคิดของกลุ่มนี้ได้ให้ความสนใจกับการจัดการเรียนการสอนในลักษณะ Expository ซึ่งก็คือ การสอนที่ครูให้ทั้งหลักเกณฑ์และผลลัพธ์แต่เป็นไปในลักษณะที่ผู้เรียนเรียนอย่างรู้ความหมาย โดยที่ถือว่าเป็นการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ถ้าในการเรียนรู้สิ่งใหม่

นั่นผู้เรียนเคยมีพื้นฐานเดิมซึ่งสามารถเชื่อมโยงเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ได้ ไม่ได้เป็นการเรียน สิ่งใหม่ทั้งหมดโดยไม่ได้นำความรู้เดิมมาใช้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นการจัดการเรียนการสอนก็จะไปในลักษณะของการท่องจำ

ทฤษฎีของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

พรณิ ช. เจนจิต (2538: 438-439) กลุ่มมนุษยนิยมจะคำนึงถึงความเป็นคนของคน จะมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่เกิด มนุษย์เป็นผู้ที่มีอิสระสามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่างๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็น (ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม)

Maslow (1970 อ้างใน พรณิ ช. เจนจิต, 2538: 438-439) ได้เสนอแนวคิดใหม่เรียกว่า Third Force Psychology ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่า ถ้าให้อิสระภาพแก่เด็กเด็กจะเลือกสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง พ่อแม่และครูได้รับการกระตุ้นให้มีความไว้วางใจในตัวเด็กและควรเปิดโอกาสและช่วยให้เด็กเจริญเติบโตต่อไป ไม่ใช่ใช้วิธีการควบคุมและบงการชีวิตของเด็กทั้งหมดเพื่อให้เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

สรุปได้ว่า แนวความคิดของกลุ่มมนุษยนิยมที่เกี่ยวกับการศึกษา คือ นักเรียนควรจะได้รับความช่วยเหลือให้มีความเข้าใจในตนเอง มีจุดยืนเป็นของตนเองอย่างชัดเจนว่า ตนเองมีความต้องการสิ่งใดแน่และมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร เพราะในปัจจุบันมีสิ่ง que เด็กจะต้องตัดสินใจเลือกมากมาย คนที่มีจุดยืนที่แน่นอนเท่านั้นจึงจะสามารถเลือกสิ่งที่มีความหมายและก่อให้เกิดความพึงพอใจให้กับตนเองให้ดีที่สุด นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเห็นตรงกันว่า เด็กควรได้รับความช่วยเหลือจากครูในทุกด้านไม่ใช่เฉพาะการได้รับความรู้ หรือการมีความเฉลียวฉลาดเพียงอย่างเดียว แต่ควรได้รับความช่วยเหลือให้รู้จักศึกษาและสำรวจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และจุดมุ่งหมายความต้องการของตนเอง

ทฤษฎีผสมผสาน (Integrated Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne (Gagne, 1970 อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2539: 86-88) ได้ผสมผสานทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ แล้วสรุปเป็น 8 ขั้นตอนในการเรียนรู้

1. การเรียนรู้สัญลักษณ์ (Sign Learning) เป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำสุด เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ เช่น จากการทดลองการหลั่งน้ำลายของสุนัข เมื่อสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขของ Pavlov การเรียนรู้สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่เราสามารถสังเกตเห็นจากชีวิตประจำวันของเรา ได้แก่ การกระพริบตา เมื่อมีของมากระทบตาเรา

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายต่อสิ่งเร้า เป็นการเน้นข้อต่อระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เช่น การทดลองจิกแป้นสี ของนกพิราบจากการทดลองของ Skinner

3. การเรียนรู้การเชื่อมโยง (Chaining) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกันเป็นการเรียนรู้ในด้านทักษะ เช่น การเขียน การอ่าน การพิมพ์ดีด และการเล่นดนตรี เป็นต้น

4. การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal Association) เป็นการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาโดยออกมาเป็นคำพูด แล้วจึงใช้ตัวอักษร เช่น การเรียนการใช้ภาษา รวมทั้งการเขียนตัวอักษรด้วย

5. การแยกประเภท (Multiple Discrimination Learning) เป็นความสามารถในการแยกสิ่งเร้าและการตอบสนอง ผู้เรียนเห็นความแตกต่างของสิ่งของประเภทเดียวกัน เป็นการจำแนกความแตกต่างด้านทักษะและภาษา สามารถแยกลักษณะของลายเส้นจากหมึกได้

6. การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนมองเห็นลักษณะร่วมของสิ่งต่างๆ เช่น เมื่อนึกถึงวิทยุก็นึกถึงความถี่ของเสียง การใช้ไฟฟ้าและแบตเตอรี่การรับฟังข่าวสาร บันเทิงได้

7. การเรียนรู้หลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดสองความคิดหรือมากกว่านั้นมาสัมพันธ์กัน แล้วสรุปตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อนำความร้อน

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem - Solving) การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่ผู้เรียนนำหลักการที่มีประสบการณ์มาก่อนมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและปัญหา เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อนำความร้อน เราก็นำไฟฟ้ามาใช้หุงต้มได้

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการผสมผสานหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีต่างๆ เข้ามารวม กันเพื่อทำให้นักเรียนสามารถเลือกใช้หรือเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีการผสมผสานหลักทฤษฎีเข้าด้วยกัน การจัดกระบวนการให้เชื่อมโยงถ่ายโอนความรู้หรือแยกแยะให้เห็นความแตกต่าง แล้วเอาความรู้พื้นฐานของตนมาร่วมคิดประกอบก่อนตัดสินใจ ตอบสนอง หรือแก้ปัญหาต่างๆ

อารี พันธุ์ณี (2546: 31-39) กล่าวถึง แนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ หมายถึง ความแตกต่างของแต่ละบุคคลหรือลักษณะเฉพาะตนในเรื่องการเรียนรู้ หรือการสร้างพฤติกรรมใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถทางด้านสติปัญญา ความคิด ความจำ การแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และอาจหมายรวมถึง ลักษณะเฉพาะตนของบุคคลในเรื่องการรับรู้ การแปลความหมายและการสื่อสาร ตลอดจนระดับความสามารถทางสัมฤทธิ์ผลบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วย

ความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถจำแนกได้หลายด้าน ดังนี้

1. ความแตกต่างทางด้านอารมณ์ หมายถึง ความแตกต่างทางด้านอารมณ์ต่างๆ สาเหตุที่ทำให้คนเราเกิดอารมณ์ต่างๆ นั้น เป็นเหตุผลจากการที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด จากวิธีการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เล็กๆ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตนเอง และก่อให้เกิดอารมณ์ นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีอารมณ์แตกต่างกัน ได้แก่ การศึกษาอบรมจากบ้าน โรงเรียน สภาพของท้องถิ่นหรือสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสื่อมวลชนต่างๆ เป็นต้น

2. ความแตกต่างทางด้านสังคม พฤติกรรมของแต่ละคนแตกต่างกัน เช่น ลักษณะการพูด การแต่งกาย ท่าทาง กิริยามารยาท การปรับตัว เป็นต้น ทั้งนี้เพราะแต่ละคนมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน หรือมาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน อาชีพของบิดามารดาที่แตกต่างกัน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน เช่น คนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน เช่น คนที่มาจากครอบครัวยากจน คนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพนักธุรกิจ ย่อมจะแตกต่างจากคนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรกรรมทำนา ทำไร่ ซึ่งการแสดงออกต่อกัน ก็จะมีลักษณะท่าทาง บุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

3. ความแตกต่างทางด้านเพศ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง วัฒนธรรมมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่างกัน ชายและหญิงมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีการศึกษาพบว่า หญิงมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ การเขียนและศิลปะมากกว่าชาย ส่วนชายมีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์และวิทยาศาสตร์มากกว่าหญิง (Terman and Tyler, 1954 อ้างใน อารี พันธุ์มณี, 2546: 38)

4. ความแตกต่างทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางด้านระดับไอคิว หรือเกณฑ์ภาคความรู้ของบุคคลแตกต่างกัน คนเราแต่ละคนย่อมมีความสามารถแตกต่างกันในเรื่องการคิด การกระทำ ความจำ การแก้ปัญหา ความรวดเร็วในการรับรู้ การตอบโต้สถานการณ์และการปฏิบัติตนต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากระดับสติปัญญาของ คนแตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับสูง - ต่ำ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในด้านการเรียนรู้และความสามารถของบุคคล

บุคคลใดก็ตามที่มีระดับสติปัญญาสูง มักจะมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากกว่าบุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำ แม้แต่งงานใด ๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาสูงมักจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นั้นได้สะดวกและรวดเร็วกว่าผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำ

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ที่อาจมีผลสืบเนื่องจากประสบการณ์ หรือการฝึกฝน โดยมีเป้าหมาย คือวัตถุประสงค์ ตอบสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหากก็ตาม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ใน 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และความรู้สึกที่เป็นผลจากสิ่งเร้า สิ่งแวดล้อม ครู สื่อ อุปกรณ์การสอน ครอบครัว สังคม กระบวนการจัดการเรียนการสอน แรงจูงใจ และ มีการตอบสนองจากนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้เข้า

มามีส่วนร่วมหลายๆ ครั้ง จนมีพัฒนาการเป็นนิสัยหรือพฤติกรรม ในที่สุดแล้วจึงสามารถกล่าวได้ว่าการเรียนรู้เกิดสัมฤทธิ์ผลโดยสมบูรณ์

องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมให้การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น หากผู้สอนสามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียนได้แล้ว จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ นักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนออกเป็นหลายองค์ประกอบด้วยกัน (พงค์ หรดาล, 2531; วณิช บรรจง และคณะ, 2534; เขียรศรี วิวิธสิริ, 2537; สุพิน บุญชูวงศ์, 2538) ได้แก่

1. เนื้อหาวิชา
2. วิธีการสอน
3. ครูผู้สอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. การประเมินผล

องค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล ในการจัดการเรียนการสอน มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญ ขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านไว้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชา มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาต้องสอดคล้องกับหลักสูตร ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจเนื้อหาวิชา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (ไพรัตน์ พิภน้อย, 2541: 102) ในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องรับผิดชอบในการเลือกเนื้อหาที่ถูกต้อง เหมาะสม และจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ตรงกับ

ความสนใจ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถคิดหาเหตุผลในสิ่งนั้นๆ ได้ รวมถึงจะช่วยส่งเสริมความสามารถแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542: 92)

2. วิธีการสอน ในการจัดเรียนการสอน การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม จะส่งผลดีต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้วิธีการสอนมีหลายวิธี ผู้สอนต้องศึกษาลักษณะ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน เพื่อเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและนักเรียน อันจะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ปราณี รามสูต, 2538: 79-82)

3. ครูผู้สอน ครูผู้สอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ มีความเข้าใจหลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างดี พร้อมทั้งมีการปรับปรุงบุคลิกภาพตนเองอยู่เสมอ การเป็นครูที่ดีหรือครูตามอุดมการณ์ได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรม และมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ความรู้ทางด้านวิชาการของครูจะต้องเป็นความรู้ที่แท้จริง ทันทีกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยที่ครูจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในวิชาการให้ท่องแท้ก่อนลงมือสอนหรือลงมือปฏิบัติ ดังนั้นการเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครู รวมทั้งการเข้าใจปัจจัยในการเรียนของผู้เรียนเพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน (สุพิน บุญชูวงศ์, 2538: 3-4)

4. สื่อการเรียนการสอน เป็นตัวกลางที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกันที่ได้ผลดี และทำให้การเรียน การสอนนั้นเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนให้การเรียน การสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ สื่อการเรียนยังเป็นสิ่งเร้าความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนเป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพทางด้านวิชาการ สถาบันศึกษาจะมีงานสื่อการเรียนการสอนโดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ งานสื่อการเรียนการสอน และศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2542: 94)

5. การประเมินผล จะช่วยให้เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างแจ่มชัด ทำให้สามารถปรับปรุงผลการเรียนทั้งรายบุคคลและส่วนรวมได้เป็นอย่างดี การประเมินผลการเรียนการสอนมีได้เน้นการสอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ แต่ต้องการให้ผู้สอนประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดปี นั่นคือ ต้องการประเมินผลการเรียนเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียน คิดเป็น ทำ เป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัย

และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่เพียงใดมากกว่าความสามารถตอบคำถามได้ (วนิช บรรจง และคณะ, 2534: 87)

ดังนั้นองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่กล่าวมา อันได้แก่ เนื้อหาวิชา วิธีการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล จึงถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนควรสร้างความพึงพอใจในองค์ประกอบแต่ละด้านให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุข และเป็นตัวกระตุ้นที่จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนการสอน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงสาระและหลักการในแต่ละเรื่องอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. เนื้อหาวิชา

ความหมายของเนื้อหาวิชา

চার্জ বাক্সী (2542: 222) กล่าวว่า เนื้อหา หมายถึงข้อมูล ความรู้ หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ขั้นตอนในการเลือกเนื้อหา

চার্জ বাক্সী (2542: 224) กล่าวถึงขั้นตอนการเลือกเนื้อหาไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของสาขาวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายวิชาภายในสาขาวิชานั้น จุดประสงค์นี้เรียกว่า จุดประสงค์ทั่วไป
2. กำหนดจุดประสงค์ของแต่ละวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชา จุดประสงค์นี้เรียกว่า จุดประสงค์เฉพาะ
3. ดำเนินการเลือกเนื้อหาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่วางไว้

หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา

เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหา ปรากฏว่าได้มีนักการศึกษาหลายท่านวางหลักเกณฑ์ไว้ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน โดยสรุปดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ของสมิท แสตนเลย์และชอร์ (Smith, Stanley and Shores, 1950 อ้างใน อังอิง บั้วศรี, 2542: 225)

1. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
2. ต้องมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. ต้องเป็นสิ่งที่มีความหมาย ซึ่งสังคมต้องการรักษาไว้
4. ต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ
5. ต้องเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคม
6. ต้องสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการศึกษาและสังคม

หลักเกณฑ์ของทาบ (Taba, 1962 อ้างใน อังอิง บั้วศรี, 2542: 226)

1. ต้องเป็นแก่นสารและเชื่อถือได้
2. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
3. ต้องมีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกของข้อมูล
4. ต้องสามารถสนองจุดประสงค์ได้หลายอย่าง
5. ต้องสอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน

6. ต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

หลักเกณฑ์ของวิลเลอร์ (Wheeler, 1974 อ้างใน อ่างอิง บัวศรี, 2542: 229)

1. ต้องเป็นที่เชื่อถือได้
2. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
3. ต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. ต้องมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน
5. ต้องเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
6. ต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม

หลักเกณฑ์ที่นักการศึกษา 3 ท่านได้วางไว้เราอาจนำมาพิจารณารวมกัน และเลือกเฉพาะที่สำคัญมาใช้รวมทั้งเพิ่มเติมสิ่งที่เห็นว่ามีความจำเป็นเข้าไปด้วย ก็จะให้ได้หลักเกณฑ์ที่สมบูรณ์ขึ้นต่อไปนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่เกิดจากการรวบรวมความคิดของนักการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งน่าจะได้นำมาใช้ในการเลือกเนื้อหา รวมทั้งการจัดเนื้อหาสำหรับชั้นเรียนต่างๆ (อ่างอิง บัวศรี, 2542: 230)

1. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. สอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน
3. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษานั้น
4. เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้นๆ
5. สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม

6. ครอบคลุมความรู้หลายๆ ด้าน

สรุปได้ว่า เนื้อหาสาระวิชา คือ ความรู้ หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งเนื้อหาวิชาจะต้องสอดคล้องกับหลักสูตร มีความทันสมัย มีความยากง่ายในระดับที่เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. วิธีการสอน

การที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ดียิ่งขึ้น สิ่งที่คุณสอนควรตระหนักก็คือ ผู้เรียนแต่ละคนต้องการวิธีการสอนที่แตกต่างกัน (รสริน พิมลบรรยงก์, 2543: 7) เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นผู้สอนต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลายและจัดการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวผู้เรียน วิธีการสอนที่ดีจึงต้องใช้ได้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน ผู้สอน และผู้เรียนที่จะทำ กิจกรรมร่วมกัน (วาริ ธีระจิตร, 2530: 50) ผู้สอนจึงต้องรู้จักเลือกวิธีการสอนและปรับปรุงเทคนิควิธี ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนโดยไม่ใช้วิธีการสอนเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ได้สูงสุด (สุพิน บุญชูวงศ์, 2538: 4)

ความหมายของวิธีการสอน

วิธีการสอน หมายถึง วิธีการที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้เทคนิคการสอน เนื้อหาวิชา และสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 95)

วิธีการสอน (Teaching Method) คือ ขั้นตอนที่คุณสอนดำเนินการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการต่างๆ ที่แตกต่างกันไปตามองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญอันเป็นลักษณะเด่นหรือลักษณะเฉพาะที่ขาดไม่ได้ของวิธีนั้นๆ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2540: 145)

สรุปได้ว่า วิธีการสอน หมายถึง วิธีการ ขั้นตอน ที่ผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วิธีสอนเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (วารี ธีระจิตร, 2530: 49-50) นอกจากนี้ ผู้สอนยังต้องใช้ “เทคนิค” ซึ่งหมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีเฉพาะวิชานั้น ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530: 402) มาใช้ในการสอน ซึ่งเรียกว่า “เทคนิคการสอน” ดังนั้นเทคนิคการสอนจึงสอดแทรกอยู่ในขณะดำเนินการสอนไม่แยกอยู่โดยอิสระ เป็นเครื่องช่วยเสริมการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเพลิดเพลิน สนุกสนาน เรียนวิชาเกษตรด้วยความไม่เบื่อหน่าย ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ยุพิน พิพิธกุล, 2540: 171-173)

ประเภทของวิธีการสอนและเทคนิคการสอน

ยศ ทรัพย์เย็น (2537: 53) กล่าวว่า การดำเนินการสอนให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นที่ผู้สอนจะต้องหาวิธีการต่างๆ มาเป็นอุบาย เพื่อให้ผู้เรียนอยากเรียน อยากรู้ อย่างสนุกสนานและน่าติดตาม ในขณะที่เดียวกันการสอดแทรกเนื้อหาความรู้ต่างๆ ก็ดำเนินไปอย่างมีระบบ ขั้นตอน และกลวิธีที่เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดเนื้อหานั้นๆ เด็กในวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มีความสนใจสิ่งรอบๆ ตัวอย่างยิ่ง ต้องการเรียนรู้สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ อยากทดลองสิ่งที่ไม่เคยปฏิบัติ อาการที่กล่าวมานี้ของวัยรุ่น นับเป็นโอกาสที่ดี ที่ผู้สอนสามารถนำวิธีการต่างๆ ในการแสวงหาความรู้มาใช้กับผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีความพร้อมที่จะสนองวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ ในโอกาสนี้ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะการเรียนการสอนทางด้านวิชาธุรกิจพื้นฐาน ดังนี้

1. การอธิบาย การบรรยาย (Expository Method) การสอนที่นิยมมากวิธีหนึ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษา การสอนแบบนี้มีความเหมาะสมกับการสอนเรื่องที่มีเนื้อหามากๆ เพราะการบรรยายหรืออธิบายทำให้ผู้เรียนสามารถจับความได้ง่าย รวดเร็ว ความเข้าใจก็ตามมา นอกจากนี้ยังมีความสะดวกต่อการเรียนการสอนมาก ทั้งนี้ไม่สิ้นเปลืองวัสดุและอุปกรณ์การสอนอีกด้วย การสอนบรรยายให้ผลดีแก่ผู้เรียนในบางโอกาส และถ้าผู้สอนใช้สื่ออื่นๆ ช่วยในการเรียนการสอน การสอนแบบบรรยายจะให้ผลดีในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามการสอนแบบนี้ควรใช้ระยะเวลาสั้นๆ เท่าที่จำเป็น เพราะผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา มีสมาธิในการเรียนสั้นกว่าผู้ใหญ่

2. การใช้คำถาม (Questioning) การเรียนการสอนโดยใช้คำถามเป็นวิธีการที่สำคัญแบบหนึ่งของการสอน สามารถนำไปใช้ได้หลายจุดประสงค์ ข้อควรปฏิบัติกับผู้เรียนเมื่อจะถามคำถาม ควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการใช้คำถาม เช่น ควรให้คำถามนำไปสู่การอภิปราย ให้ความสนใจในคำตอบของผู้เรียน กระตุ้นให้ถาม หลีกเลี่ยงผู้เรียนที่ถามคำถามอยู่คนเดียวเป็นเวลานานๆ และบ่อยๆ

3. การสอนแบบการถกปัญหาในกลุ่มเล็ก (The Small Group Discussion) การสอนแบบนี้จะมีผู้เรียนประมาณ 4 – 10 คน มานั่งถกปัญหาหรือพูดคุยกันโดยมีหัวข้อตามที่กำหนดไว้ ซึ่งหัวข้ออาจถูกกำหนดโดยผู้สอน หรือกลุ่มผู้เรียนก็ได้ ในการดำเนินการนั้น ที่ประชุมจะเลือกประธาน และเลขานุการ เพื่อนำการประชุมและการจัดบันทึกผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มๆ แล้วนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ในห้องเรียนต่อไป หน้าที่ของ ผู้สอนคือต้องให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้การทำงานของกลุ่มสำเร็จ

4. การสอนโดยใช้สื่อหนังสือพิมพ์และวารสาร (The Newspaper and Periodical Method) นับว่ามีความสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐานเป็นอย่างมาก เพราะเรื่องราวที่เสนอตามหน้าหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียน

5. การสอนโดยการทำแบบฝึกหัด (The Workbook Method) การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ทำโดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานที่เกี่ยวกับการทบทวนเนื้อหาต่างๆ ในบทเรียนที่เรียนมา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น งานดังกล่าวคือ การให้ผู้เรียนตอบปัญหาต่างๆ ข้อทดสอบ แบบฝึกหัด เป็นต้น

วิธีการสอนเมื่อพิจารณาด้านบทบาทของผู้สอน ผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน แล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 96) ดังนี้

1. วิธีการสอนโดยถือครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) ได้แก่วิธีการสอนที่ครูเป็นผู้สอน ครูเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนมีบทบาทน้อยในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว ตัวอย่างของวิธีการสอนแบบนี้ เช่น วิธีการสอนแบบบรรยาย แบบสาธิต แบบใช้คำถาม แบบใช้หนังสือเรียน วิธีสอนโดยการทบทวน เป็นต้น

2. วิธีการสอนโดยถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Pupil-Centered Method) เป็นวิธีที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม มีโอกาสเป็นผู้ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้วางแผนบทเรียน ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะผู้เรียนไปสู่การค้นคว้า จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตัวอย่างวิธีการสอนแบบนี้ เช่น วิธีการสอนแบบทดลอง แบบแบ่งกลุ่มทำงาน แบบอภิปราย แบบปฏิบัติการ แบบบทบาทสมมติ และแบบให้ผู้เรียนเสนอรายงานในชั้น เป็นต้น

รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ศึกษานิเทศก์ (2542: 23) ได้เสนอแนวทางในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังนี้

1. ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. ผู้เรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. ผู้เรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบ แก้ปัญหา ทั้งด้วยตนเอง และร่วมด้วยช่วยกัน
6. ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
8. ผู้เรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

9. ผู้เรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 21) ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด สมรรถนะของมนุษย์ประกอบด้วยเซลล์สมองประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์เป็นโครงสร้างที่มหัศจรรย์ โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดมีความต้องการที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกอย่างรอบตัว

2. ความหลากหลายของสติปัญญา คนแต่ละคนมีความสามารถ หรือความเก่ง แตกต่างกันไป และมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ

อัมพร บุษศิริรักษ์ (2544: 5-6) ได้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดให้ผู้เรียนมีบทบาทที่สำคัญ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตือรือร้นและผูกพันกับสิ่งที่เรียนในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการออกแบบกิจกรรมให้ศึกษาค้นคว้า ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์แปลความ ตีความ เชื่อมโยงความรู้ สร้างความคิดรวบยอดและสรุปเป็นข้อความรู้

2. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์

3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ ควบคู่กับการมีผลงาน อันเกิดจากกระบวนการเรียนรู้
5. ให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538: 8-9) กล่าวว่า การสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดีและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี ตามที่คาดหวัง และต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนไว้ล่วงหน้า การสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีการส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการกระทำ เป็นการเรียนที่นักเรียนได้ลงมือทำจึงเป็นการเรียนที่ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
2. มีการส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งยังฝึกให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน เป็นการเรียนที่นักเรียนเรียนด้วยความสุข สนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
4. มีการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรเป็นอย่างดี เช่น สอน สังคมศึกษา ก็สอนให้สัมพันธ์กับวิชาภาษาไทย หรือวิชาอื่นๆ เป็นต้น
5. มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อการสอนจำพวกโสตทัศนวัสดุต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจ หรือช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
6. มีกิจกรรมให้นักเรียนทำ หลายอย่าง เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน เช่น การสอนกลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการตอนต้นไม้ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงและดูแลผลการปฏิบัติของตนเอง

7. มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับเด็กประถมศึกษา เด็กจะได้คิดหาเหตุผล คิดเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ

8. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นต้นว่า ส่งเสริมให้นักเรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่มีประโยชน์โดยไม่ต้องเลียนแบบใคร และส่งเสริมกิจกรรมที่มีความงามทางสุนทรียภาพ เช่น การเขียนบทหรือยกรอง การวาดภาพต่างๆ การจัดแสดงละคร

9. มีการใช้การจูงใจ ในระหว่างการเรียนการสอนบทเรียนใดๆ นั้น ครูควรนำเครื่องเล่นต่างๆ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การติเตียน การสอบ การให้คะแนน การแข่งขัน การให้เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ฯลฯ มาใช้ซึ่งเครื่องเล่นเหล่านี้จะกระตุ้นและชี้แนวทางให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการทำกิจกรรมยิ่งขึ้น

10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ตลอดจนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานร่วมกับครู

11. มีการเร้าความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ การเร้าความสนใจนับเป็นสิ่งที่จำเป็นสิ่งแรกในกระบวนการเรียนการสอนที่ครูไม่ควรละเลย เพราะเมื่อเด็กสนใจเรียน ตั้งใจเรียนแล้ว การเรียนการสอนก็จะได้ผลดี

12. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนของครูตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการมากที่สุด

สุวิทย์ มูลคำ (2543: 11) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริง โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงและผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นผู้จัดการ หรือผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมไว้ทุกหนทุกแห่งในโรงเรียนให้มีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ร่มรื่นสวยงามเป็นระเบียบ มีการนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจและมั่นใจ ในด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จะต้องมีความปลอดภัยสำหรับนักเรียนและเน้น

รูปแบบของการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกัลยาณมิตรทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียนและมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนจึงควรมีความหลากหลาย การจัดกิจกรรมในโรงเรียนก็ควรมีลักษณะที่หลากหลายและยืดหยุ่นเพื่อสนองตอบความต้องการและความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึก ใฝ่รู้และพัฒนาตนเอง

บรรพต สุวรรณประเสริฐ (2544: 76-77) ได้ให้ความเห็นว่าควรเน้นเฉพาะด้านต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. การสอนที่มีผู้สอนเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดในการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างถูกต้องช่วยขจัดปัญหาที่แท้จริงของการเรียนการสอน คือ กลุ่มครูต้องรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องของสถานที่ที่ใช้สอนและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ การสอนที่ใช้ผู้สอนเป็นกลุ่มจะสอนข้อเท็จจริงต่างๆ แก่ผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ฝึกปฏิบัติงานแบบยืดหยุ่นและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดมีความคิดสร้างสรรค์

2. การแยกคณะผู้ทำงานเป็นส่วน จะทำให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. การสอนโดยไม่แบ่งระดับชั้นเรียน ช่วยพัฒนาความคิดของตนเองให้กับผู้เรียนแต่ละคน การสอนแบบนี้ต้องการผู้สอนที่มีความสามารถและมีทักษะมาก

การสอนระดับมัธยมศึกษา ต้องการจัดการกระทำอย่างระมัดระวัง เพราะเป็นช่วงการจัดการศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน เน้นที่ตัวผู้เรียนแต่ละคน ควรกระทำดังนี้

1. การยืดหยุ่นตารางสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ ตารางสอนในแต่ละชั้น ควรมีหลายช่วงเวลาเรียน และมีการเลือกช่วงเวลาในแต่ละชั้น

2. อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ตั้งแต่วิทยุเทป จนถึงคอมพิวเตอร์ ผู้สอนแต่ละคนจะได้นำอุปกรณ์ต่างๆ ไปช่วยปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ผู้สอนควรศึกษาและมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทุกประเภท

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดและปฏิบัติตัวในสิ่งที่ถูกต้องจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุด คือ การทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด อย่างไรก็ตามในการเรียนการสอนนั้น นักเรียนจะตั้งใจเรียนในสิ่งที่มีประโยชน์สำหรับตนและเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งทำได้โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนการสอน ซึ่งมี 3 ประการ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และเนื้อหา จากนั้นจึงเลือกวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียน ดังนี้

การวิเคราะห์ผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านระดับสติปัญญา พื้นฐานการเรียนรู้ ความถนัด ความสนใจ

การวิเคราะห์ผู้สอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของผู้สอนเกี่ยวกับเทคนิคการสอนต่างๆ จุดเด่น จุดด้อยของผู้สอน รวมถึงบุคลิกลักษณะและความสามารถพิเศษ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกเลือกและกำหนดใช้สำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

การวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรฉบับปรับปรุงเปิดโอกาสให้ผู้สอนปรับหลักสูตรให้เข้ากับท้องถิ่นได้ โดยยังคงหลักสูตรแกนไว้ เนื้อหาที่ปรับควรทำให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งด้านความต้องการจำเป็นและความสนใจในการวิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการสอน คือ การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) นั่นคือ การย่อยเนื้อหาและกำหนดพฤติกรรมนำไปสู่พฤติกรรมปลายทาง

การนำองค์ประกอบทางการสอนทั้ง 3 ประการดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาเลือกวิธีสอนและกำหนดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสม จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ เป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพ

สุทธิพร คล้ายเมืองปัด (2544: 26-29) เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ด้วยการใช้สื่อหรือเครื่องมือเพื่อเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นที่ ความสนใจอยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียน และควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ

3. พัฒนิตนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่กว้างไกล ไม่ว่าจะเป็นด้วยการอ่าน เพื่อการศึกษา เข้ารับการประชุมอบรมสัมมนา หรือพูดคุยสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ เพื่อนร่วมงานแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสื่อการ สอนที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนยุคใหม่

4. เปลี่ยนผู้สอนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้รู้จักการเรียนรู้อิสระที่จะเรียน โดยเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ เป็นผู้ชี้แนะ แหล่งข้อมูล และประสานแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ และเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนพบกับ ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้ ในเวลาและโอกาสที่เหมาะสม

5. ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งด้านความคิด จิตใจ การแสดงออกในกรอบของ ความถูกต้องและให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย

6. ใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่ยึดติดอยู่กับวิธีใดวิธีหนึ่ง เพราะมีวิธีการสอนวิธีเดียววิธีใดที่ดีที่สุดในโลก จึงควรพิจารณารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับเรื่องราว เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และสถานการณ์ที่เหมาะสม

7. เป็นผู้ประเมิน โดยครูและผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างกฎเกณฑ์การ ประเมินในรูปแบบต่างๆ ร่วมกัน และให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ

จากลักษณะวิธีการสอนที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการสอนที่ดี มิได้เกิดจากการที่ ครูมีความรู้มากเท่านั้น แต่การสอนที่ดีจะเกิดขึ้นได้จากการที่ครูมีทักษะในการสอน สามารถกระตุ้นให้ เกิดความน่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย วิธีการสอนควรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้คิดแก้ไขปัญหา กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และเกิดความคิดสร้างสรรค์

3. ครูผู้สอน

ครูผู้สอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความชำนาญ มีความเข้าใจหลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ อย่างดี พร้อมทั้งมีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่การบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร มีนักรักศึกษาหลายท่าน ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของครู ไว้ดังนี้

ปริญญา ปาลกะวงษ์ ณ อยุธยา (2542: 127-128) ได้เสนอแนะครูผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องรู้จักสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน สภาพการเรียนด้วย เพื่อให้เกิดผลดีในการนำเทคนิคในการสอนและวิธีสอนที่ดีไปใช้ให้ได้ผลในชั้นเรียน การสอนสนุกสนาน ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับนักเรียนตามสภาพของชั้นเรียน ด้วยบุคลิกภาพของครูมีดังต่อไปนี้

1. ครูต้องเป็นผู้เข้มแข็ง ครูที่ดีจะต้องสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้สนใจในการเรียน ครูจะต้องพยายามศึกษาค้นคว้า และตื่นตัวให้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวงการธุรกิจในปัจจุบัน และอนาคตจึงจะทำให้ชั้นเรียนก้าวหน้าและสนุกสนานในการเรียน มีบรรยากาศเข้มแข็งสามารถเป็นนักแสดงที่ดี นอกจากนั้นการแต่งกายของครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่เรียกร้องความสนใจของนักเรียน ครูที่ดีควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย และเหมาะสมกับเหตุการณ์ การแต่งกายให้สุภาพมิได้หมายความว่า ครูจะต้องใช้เสื้อผ้าที่หรูหรา ราคาแพง และเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อยู่เสมอ แต่จะต้องแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ใช้เสื้อผ้าที่ราคาพอสมควรแก่ฐานะ สีสันไม่ฉูดฉาดบาดตานักเรียนจนเกินไป โดยคำนึงถึงความประหยัดเป็นหลัก

2. ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ครูที่มีความรู้บางครั้งก็ได้มีความชำนาญในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่นักเรียน ดังนั้นครูที่ดีต้องรู้หลักการสอน มีเทคนิค และวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป ความรู้ที่ถ่ายทอดให้ ถ้านักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จะช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวครู พร้อมทั้งจะรับฟังและปฏิบัติตาม

3. ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีหลักการ และเหตุผล ครูจะต้องยอมรับความแตกต่างของนักเรียน แต่ทุกคนอย่างมีเหตุผล และเป็นธรรมเพื่อที่จะได้เลือกวิธีสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมกับภูมิหลังของนักเรียน ในการที่จะให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อลดช่องว่างของนักเรียนและขจัดความ

เครื่องคิดเกินความจำเป็นในชั้นเรียน อันจะทำให้การเรียนการสอนมีแต่ความเพลิดเพลนและสนุกสนาน ครูจะต้องรับรู้ว่า การสอนบางครั้งก็ได้รับความสนุกสนาน บางครั้งก็ประสบกับความผิดหวังอย่างคาดไม่ถึง ด้วยเหตุนี้ครูจึงไม่ควรตั้งความหวังไว้สูงเกินไป ทั้งนี้เพราะความสำเร็จในการสอนขึ้นอยู่กับภูมิหลังของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับอารมณ์และความสามารถในการสอนของครูด้วย

4. ครูจะต้องเป็นประชาธิปไตย ครูจะต้องยึดถือหลักการประชาธิปไตย เคารพและยึดมั่นในสิทธิของแต่ละบุคคลเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไม่ใช้นโยบายรุนแรงหรือเป็นผู้บังคับให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลา ครูจะได้เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์ ความสามัคคี และมนุษย์สัมพันธ์อันดีต่อกัน ข้อเสนอแนะของนักเรียนบางประการ อาจจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในโอกาสต่อไป

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542: 8) ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและชุมชน
2. จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และองค์ประกอบอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ให้บุคลากร องค์กร และสถาบันในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง มีวิธีการเรียนรู้และมีทักษะแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง
5. มีการทำวิจัยในชั้นเรียน
6. ประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการประเมินควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน และประเมินจากการปฏิบัติจริง

7. ประชาสัมพันธ์รูปแบบการเรียนการสอน เช่น สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอน จัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

รุ่ง แก้วแดง (2542: 140) เสนอกระบวนการสอนของครูยุคใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อทำความเข้าใจกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล อาจจะต้องทดสอบเพื่อพัฒนาการของเด็ก ดูข้อมูลภูมิหลัง พื้นความรู้ความสามารถทางการเรียน และความต้องการของผู้เรียน เช่นเดียวกับแพทย์ก่อนที่จะรักษาคนไข้จำเป็นต้องมีข้อมูลก่อน

2. วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพของผู้เรียน โดยใช้ศาสตร์เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ หรือเทคนิคพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เข้ามาช่วยเพื่อดูว่าเด็กมีศักยภาพทางปัญญาด้านไหนมากน้อยเพียงใด หากครูไม่มีความสามารถที่จะวิเคราะห์โดยวิธีนี้ ก็จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะเพื่อวิเคราะห์ เพื่อหาศักยภาพของผู้เรียนหากพบว่าผู้เรียนคนนั้นมีปัญหาในเรื่องความพิการ เบื้องต้น ครูก็จะสามารถช่วยเหลือแนะนำเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนก็ได้ การวิเคราะห์เช่นนี้ครูจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่มีสติปัญญาสูงโดยส่วนรวม หรือมีความอัจฉริยะด้านใดด้านหนึ่งสามารถที่จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

3. ร่วมกับผู้เรียนในการสร้างวิสัยทัศน์ ครูกระตุ้นความต้องการของผู้เรียนได้โดยการ ช่วยเด็กสร้างวิสัยทัศน์หรือความฝันว่าเขาควรจะไปให้ไกลที่สุดได้เท่าไร เพื่อที่จะสร้างพลังและแรงจูงใจ แม้ในเด็กเล็กอาจจะดูเป็นความฝันที่ยังห่างไกล แต่เมื่อเด็กเติบโตขึ้นความฝันจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

4. ร่วมวางแผนการเรียน การเรียนเป็นสิทธิและความรับผิดชอบของผู้เรียน หน้าที่ครูคือ เป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริงๆ นั้นเป็นเรื่องของผู้เรียน ประเด็นนี้อาจจะมีหลายคนเถียงว่าครูมีความรู้ และประสบการณ์ในการวางแผนมากกว่าเด็ก ซึ่งก็เป็นความจริง แต่การวางแผนโดยไม่ให้เด็กมีส่วนร่วมจะไม่ช่วยให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เด็กจะต้องฟังครูตลอดเวลา การเรียนจะสิ้นสุดแค่ในห้องเรียน เราจะไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กรู้จัก “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ได้ ดังนั้น การวางแผนการ

เรียนไม่ว่าจะเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายภาคเรียนตลอดจนการวางแผนตลอดหลักสูตรจึงควรเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เรียนเอง

5. แนะนำช่วยเหลือเรื่องการเรียน เมื่อวางแผนการเรียนเสร็จเรียบร้อย ครูก็ยังคงให้คำแนะนำและช่วยเหลือในเรื่องการเรียนแก่ผู้เรียนต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะเข้ามาทดแทน ขั้นตอนการสอนเดิม คือแทนที่ครูจะบอกเนื้อหาให้แบบเดิม ครูก็เพียงแต่แนะนำเนื้อหาบางส่วนและวิธีการเรียนให้กับผู้เรียน

6. สรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูคือ เป็นผู้สนับสนุนสรรหาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ประกอบการเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้

7. ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เอง ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขั้นตอนนี้อาจเป็นเรื่องยากและเรื่องใหม่สำหรับครู เพราะครูที่คุ้นอยู่กับการสอนแบบเดิมจะไม่อดทนที่จะปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และจะหันกลับไปใช้วิธีบอกให้ท่องจำอย่างเดิม วิธีที่ดีที่สุดคือ ครูจะต้องจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามความถนัดของผู้เรียน อาจจะเรียนคนเดียวหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยให้โอกาสและเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ ครูจะสังเกตอยู่ห่างๆ ถ้าผู้เรียนไม่ร้องขอครูก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปแนะนำมากนัก ยกเว้นกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาการตามแผนที่วางไว้ได้ ครูอาจจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือแนะนำในเรื่องการเรียนบ้างเป็นครั้งคราว

8. เสริมพลังและสร้างกำลังใจใน หน้าที่ของครูคือ ต้องเสริมพลังแก่นักเรียนอธิบายหรือแนะนำเพื่อให้ นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนต่อไปเนื่องจากอาจจะมีเด็กบางคนต้องการกำลังใจ และบางคนไม่สามารถเรียนด้วยตนเองจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ครูต้อง อนุรักษ์วิธีที่จะกระตุ้นเพื่อสร้างความสนใจผู้เรียนต่อไปได้

9. ร่วมประเมินผล หน้าที่ของครูในชั้นประเมินผล จะไม่วัดผลฝ่ายเดียวแบบเดิม แต่จะให้คำแนะนำเรื่องการวัดและประเมินผล โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง เพื่อว่า สามารถเรียนได้สอดคล้อง กับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนยังไม่บรรลุผลตามที่วางไว้ก็จำเป็นต้องกลับไปวางแผนและแก้ไขใหม่

10. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการเรียนต่อไป

ถ้าครูผู้สอนปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าวเป็นภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ภาพที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นเพียงขอลกกับกระดานและบอกให้เด็กท่องจำจะกลายเป็นอดีตไปอย่างสิ้นเชิง ครูยุคใหม่จะมีบทบาทเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ผู้ให้คำแนะนำ และเสริมพลังแก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

เพิ่มวุธ บุบผามาตะนัง (2543: 51-54) ได้เสนอแนะครูในยุคข้อมูลข่าวสาร ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้ในวันแต่จะ เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ครูจึงต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงการเข้ามาของสื่อต่างๆ เพื่อให้สามารถนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาได้อย่างแท้จริง

2. เป็นคนทันสมัย มีวิสัยทัศน์ มีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี รู้ทันการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา มีความรู้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่อยู่เสมอ

3. มีหัวใจนักปราชญ์ คนจะเป็นครูที่ดีได้จะต้องมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน รู้จักการปรับบทบาทในด้านต่างๆ ให้สมดุล เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าและความรู้ด้วยตนเอง โดยครูคอยอำนวยความสะดวกในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศอื่นๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของเขาอย่างเต็มศักยภาพแต่ละบุคคล

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะตามรูปแบบซิปปา (CIPPA Model) จัดประสบการณ์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

6. มีคุณธรรมจริยธรรม ฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง หนักแน่น สุขจิต ซื่อตรง ด้วยความเมตตา ความสุภาพอ่อนโยนจะได้นำศิษย์ให้มองเห็นจดจำเป็นแบบฉบับ

7. วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง การวัดที่ให้ความรู้ความสามารถที่แท้จริงของเด็ก

อัปสร มีสิงห์ (2544: 12-13) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้หลักสูตรว่าครูควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องดังต่อไปนี้

1. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน

2. ครูไม่ใช่ผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยการบอกให้เด็กจดข้อมูลหรือข้อเท็จจริง แต่ควรจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจ และค้นพบคำตอบเองจากการลงมือสัมผัสหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ครูให้การเรียนรู้จึงจะเกิดความเข้าใจ

3. ครูไม่ใช่แหล่งความรู้ที่คอยให้คำตอบแก่เด็กทุกเรื่อง ดังนั้นครูจึงควรมีข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

4. ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย อย่าจำเจอยู่กับวิธีใดวิธีหนึ่ง ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุดที่ใช้ได้กับทุกเรื่อง ทุกสถานการณ์

5. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหลากหลาย ทั้งที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องสอน

6. การเรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้และกระบวนการอื่นๆ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นในทันที หากเป็นการสะสมไปทีละน้อยจนเกิดความชำนาญ

7. ติดตามตรวจสอบ บันทึกความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ยกย่องให้รางวัลเมื่อผู้เรียนทำได้ดี

คุณสมบัติของครูผู้สอนงานธุรกิจ

รุจิรา ชุมแวงวาปี (2550: 34-35) ได้ศึกษาเรื่องคุณสมบัติของครูผู้สอน และได้สรุปคุณสมบัติของผู้สอนงานธุรกิจ โดยกล่าวไว้ว่า เนื้อหาวิชาธุรกิจเกือบทุกวิชามักจะเป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ทางวิชาการ หรือภาคทฤษฎีและการฝึกฝนอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งวิชาแต่ละวิชาทางธุรกิจหมายถึง เนื้อหาสาระความรู้ทางวิชาการ รวมถึงประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วย ฉะนั้นบทบาทของครูผู้สอนจึงมีส่วนสำคัญและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงบุคลิกภาพ เสริมสร้างความรู้ และประสบการณ์อยู่เสมอ รวมทั้งมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ฉะนั้นครูผู้สอนมีเทคนิคการสอนที่เข้าใจและจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการและสนใจที่จะเรียนรู้ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีบทบาทการเป็นครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยครูผู้สอนวิชาชีพธุรกิจ ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีบุคลิกภาพส่วนตัวที่ดี โดยทั่วไปนักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพอใจครูผู้สอน ฉะนั้นครูควรมีบุคลิกภาพของการเป็นครูหรืออาจจะเรียกได้ว่า “มีวิญญาณของความเป็นครู” เช่น แต่งกายเหมาะสม มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเมตตากรุณา มีขันติ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน มีศรัทธาและความภูมิใจในความเป็นครูของตน นอกจากนี้ครูที่สอนวิชาชีพธุรกิจควรมีบุคลิกลักษณะเป็นนักธุรกิจประกอบกันหรืออาจจะต้องมี “วิญญาณของความเป็นนักธุรกิจ” ด้วย เช่น ความคล่องแคล่วว่องไว มีทัศนคติที่กว้างไกล มีการบริหารเวลาและวางแผนอย่างเหมาะสม มีความเที่ยงธรรม มีจรรยาวิชาชีพและคุณธรรม มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีความพยายามไม่ท้อถอย เป็นต้น ฉะนั้นครูผู้สอนวิชาชีพธุรกิจจึงจำเป็นจะต้องสวมวิญญาณสองวิญญาณเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนเกิดความภูมิใจและก่อให้เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้

2. มีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ผู้ที่จะเป็นครูมิใช่มีความรู้เพียงแต่ในตำราหรือทางวิชาการเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้อย่างกว้างขวางในหลายๆ ด้าน เช่น ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การลงทุน และอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบของวิชาธุรกิจ

3. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน รายวิชาที่สอนนั้นควรจะต้องทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ในรายละเอียดวิชาที่อยู่ในหลักสูตรรายวิชานั้น เพื่อจะได้นำมาวางแผนสอนเรียงลำดับความยากง่าย ความต่อเนื่องของรายละเอียดเนื้อหา

4. มีความสามารถในการสอน การสอนของครูธุรกิจนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีสอน ซึ่งเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ครูทุกคนจะต้องฝึกฝนและปฏิบัติให้เกิดความชำนาญและทักษะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณสมบัติของครู โดยเฉพาะครูผู้สอนงานธุรกิจ จะต้องมีความรู้ ความชำนาญในวิชาที่สอน ตรงต่อเวลา มีความยุติธรรม สามารถใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมหลากหลาย กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเอาใจใส่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา และเกิดความสุขในการเรียน

4. สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลไปถึงตัวหลักสูตรว่าดีเหมาะสมเพียงใด ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 68) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึงวัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจน ตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี สื่อการสอนมีชื่อเรียกต่างๆ กันไป เช่น อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การศึกษา เทคโนโลยีการสอน เทคโนโลยีการศึกษา โสตทัศนศึกษา โสตทัศนอุปกรณ์ แต่ในปัจจุบันนิยมใช้คำว่า สื่อการสอนมากกว่า เพราะมีความหมายกว้างขวาง มีใช้หมายถึงเพียงสิ่งของที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนแล้วเกิดความเข้าใจง่าย รวดเร็ว ชัดเจนขึ้น เรียกว่า สื่อการสอนทั้งสิ้น

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 80) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมบุรณ์ สงวนญาติ (2534: 43-44) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัตถุ สิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการและกิจกรรมซึ่งได้เลือกมาใช้ช่วยในการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนการสอน

จินตนา ไบกาชุย (2537: 11) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุ หรือ เครื่องหมายที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่างๆ อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ ไฮนิช และคณะ (Heinich and others, 1989 อ้างใน กิดานันท์ มลิทอง, 2536) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

อำภา บุญช่วย (2537: 98) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมากคือ ภาษาพูดและ ภาษาเขียน ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ในปัจจุบันพบว่า มีสื่อการเรียนการสอนมากมาย หลายชนิดเพราะถือว่า สื่อการเรียนการสอนคือ มือที่สามของครู ดังนั้น บทบาทของสื่อการเรียนการสอนในบทเรียนก็คือ เป็นตัวกลาง ที่ช่วยในการให้ข้อมูลความรู้หรือสิ่งบอกกล่าวแก่ผู้เรียน แต่การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลสื่อ นั้นต้องตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียน อีกทั้ง ยังต้องใช้้อย่างประหยัดและคุ้มค่าอีกด้วย

คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2536: 83) ให้ความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุกยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
5. ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ (2544: 10) กล่าวว่า ไม่ว่าจะยุคใดสมัยใด สื่อการเรียนการสอนย่อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เสมอ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สนับสนุนให้ผู้สอนในการจัดสื่อการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ให้การผลิตสื่อทุกประเภทพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้สอนจะต้องจัดหาสื่อที่หลากหลาย สื่อที่ผู้เรียนจับต้องได้โดยตรง ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้เพียงผู้เดียว เป็นสื่อที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าเป็นสื่อที่ครูคอยบอกคอยป้อนให้ตลอดเวลา เป็นสื่อที่เรียนรู้ได้ดี เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รวีวัฒน์ สิริภูบาล (2544: 45-46) กล่าวว่า เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษายุคสังคมแห่งการเรียนรู้ เน้นให้ประชาชนรู้จักเลือกรับรู้และบริโภคข่าวสารต่างๆ ในอันที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของตนเอง นอกจากนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องและทันกับยุคสมัย รัฐต้องนำเอาเทคโนโลยีและการสื่อสารใหม่ๆ มาพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาแก่ประชาชนได้ในรูปแบบที่หลากหลาย หากจัดการศึกษาประสบความสำเร็จและประชาชนมีความรู้พื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมช่วยให้ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่

ทรงคุณค่ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญรุดหน้าพร้อมที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ดียิ่งขึ้น

รุจิรา ชุมแวงวาปี (2550: 42) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อ โดยจำแนกตามประเภท ดังนี้

1. ห้องเรียนที่ได้เตรียมและวางแผนการใช้ภาพยนตร์ในการสอนนั้นทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้สูงทั้งด้านความเข้าใจ และมโนทัศน์ต่างๆ ตามหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการสอนที่ตั้งไว้
2. สื่อประเภทรูปภาพ เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ รูปภาพ ฯลฯ ช่วยให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความเข้าใจ และมโนทัศน์ได้มากกว่าการฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว
3. สื่อประเภทการบันทึกเสียง หากมีการเตรียมที่ดีสามารถช่วยการเรียนการสอนสาขาวิชาสังคมศึกษา และภาษาได้ดี
4. การใช้โทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดีขึ้น โดยเฉพาะในแขนงวิชาภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
5. การใช้ภาพนิ่งที่ต้องฉาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป ร่วมกับการบรรยายแล้วมีคำบรรยายทั้งในลักษณะเป็นตัวอักษรหรือคำพูดช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาวิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษธุรกิจและอุตสาหกรรมศิลป์

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

เอกศักดิ์ บุตรลับ (2537: 382-383) ได้แบ่ง สื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ลักษณะ ใหญ่ๆ คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Materials of Software) ได้แก่ สื่อเล็ก (Small Media) ที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษร ในรูปแบบต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียนหรือตำรา ของจริง หุ่นจำลอง फिल्मภาพยนตร์ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไก (Hardware) เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ फिल्मภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

2. สื่อประเภทเครื่องมืออุปกรณ์ (Hardware) ได้แก่ สื่อใหญ่ (Big Media) ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ถ่ายทอดไปยังผู้เรียน สื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วแทบไม่มีประโยชน์ในการสื่อความหมายเลย ถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่างๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไกเหล่านี้ ดังนั้น สื่อประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยประเภทวัสดุ (Software) สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการต่างๆ (Techniques of Methods) ตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคหรือวิธีการได้แก่ การสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ ตลอดจนเทคนิคในการเสนอบทเรียนด้วยประเภทวัสดุและเครื่องมือ เป็นต้น

ยศ ทรัพย์เย็น (2537: 106-109) กล่าวว่า สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ พื้นฐานควรเป็นการผสมผสานของการใช้สื่อหลายๆ ชนิด ทั้งนี้เพราะขอบเขตและเนื้อหาของวิชา มีความหลากหลายอยู่มาก ถ้ามีการใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่งเฉพาะ ถือว่าไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้กว้างไกลขณะเดียวกันทางจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้เรียนจะมีความเบื่อหน่ายต่อวิธีการเรียนรู้ที่ซ้ำซาก ดังนั้น การใช้สื่ออย่างผสมผสานช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐาน มีดังนี้

1. ผู้สอนและวิทยากร

ผู้สอนและวิทยากร คือ บุคคลสำคัญที่เป็นสื่อกลางของการจัดการเรียนการสอน การสอนอาจเริ่มต้นโดยกล่าวนำของครูหรือวิทยากรไปสักระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้สอนลดบทบาทลง แล้วใช้สื่ออื่นๆ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเรียนการสอนต่อไปก็ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้สอนยังคงทำหน้าที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และสื่อที่สามารถตอบโต้ผู้เรียนให้มีความกระฉับกระเฉงทันทีทันใด ก็คือผู้สอนนั่นเอง ใน การเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐานก็เช่นเดียวกัน ผู้สอนยังมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะผู้เรียน ให้

สามารถแสวงหาความรู้ได้ อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ผู้สอนที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทางเลือกหลายๆ ทางในการแสวงหาความรู้ เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกันทางอัตราและวิธีการโดยธรรมชาติ ดังนั้นผู้สอน และวิทยาการจึงมีส่วนสำคัญในความสำเร็จของผู้เรียนตลอดจนการบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนด้วย

2. ตำราเรียน

ตำราเรียนหรือเรียกว่าแบบเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษามีความสำคัญอย่างมากต่อผู้เรียนรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นเนื้อหาสาระ ผู้เรียนเกิดเรียนรู้ได้โดยการอ่านตำราเรียน ผู้เรียนสามารถอ่านตำราหลายๆ เล่ม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตัวเอง หรือเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในเนื้อหาต่างๆ ให้ลึกซึ้งมั่นคงยิ่งขึ้น วิชาธุรกิจมีตำรามากมายให้เลือกเรียนได้ ผู้สอนควรตรวจตราตำราเหล่านั้นก่อนแนะนำให้ผู้เรียนอ่าน

3. สิ่งพิมพ์ต่างๆ

3.1 หนังสือประกอบ มีบทบาทสำคัญ มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ใหม่ๆ ที่ร่วมสมัย ทันเหตุการณ์ ตำราเรียนแต่ละเล่มกว่าที่แก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน อาจใช้เวลานานดังนั้นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถบรรจุลงในตำราได้ตรงกันข้าม ถ้ามีเรื่องใหม่ๆ เกิดขึ้นผู้เขียนหนังสือสามารถเขียนหนังสืออ่านประกอบได้ทันที ผู้สอนควรชี้แนะหนังสืออ่านประกอบให้มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย

3.2 วารสารทางธุรกิจ ซึ่งมีมากมายให้เลือกอ่าน ราคาไม่แพง มีสาระและความรู้มากมาย การแนะนำให้อ่านเล่มใด หรือตอนใด เป็นหน้าที่ของผู้สอนด้วย ข่าวสารที่ดีพิมพ์ช่วยเสริมตำราได้มาก ให้แง่คิด ในเหตุการณ์ต่างๆ ทางธุรกิจแก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี

3.3 บทความทางธุรกิจทั้งที่ตีพิมพ์ในหนังสือรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน ให้ข่าวสาร ให้สาระแง่คิดที่สำคัญจึงเป็นข่าวสารที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด เหมาะแก่การติดตาม เช่น ราคาหุ้น ราคาทองคำ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรงต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศ ข้อตกลงทางการค้าต่างๆ เป็นต้น ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้ติดตามอ่านอย่างสม่ำเสมอเพราะมีข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก

3.4 สมุดแบบฝึกหัด หลังจากศึกษาหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว การทบทวนสาระสำคัญในเรื่องนั้นๆ ให้รู้จักคิดพิจารณาสิ่งที่เรียนมากับสิ่งที่ป็นอยู่ ค้นคว้าเพิ่มเติมให้มีความรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีก พยายามนำสิ่งที่เรียนมาใช้ประโยชน์ดังนั้นผู้สอนควรจัดทำสมุดแบบฝึกหัดใช้เอง ถ้าหากสั่งให้ผู้เรียนซื้อควรพิจารณาถึงหลักที่กล่าวมาแล้ว

4. เครื่องมือหรืออุปกรณ์

เครื่องฉาย เครื่องเสียง เครื่องมือปฏิบัติ ซึ่งใช้ร่วมกับวัสดุต่างๆ เป็นผลดีในแง่ของวิธีการนำเสนอในรูปแบบแตกต่างไปจากครูยืนพูดมาเป็นการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ประกอบช่วยสร้างบรรยากาศไม่ให้ง่วง เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือควรใช้อย่างพอเหมาะพอควร ผู้เรียนจึงได้รับประโยชน์เต็มที่

5. วัสดุ

ได้แก่ फिल्म สไลด์ เทปเสียง แผ่นใส หรือรูปภาพ แบบจำลอง ฯลฯ สื่อเหล่านี้เพิ่มสีสันในการเรียนรู้ บางสื่อมีความสมบูรณ์ในตัวมากช่วยให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน เช่น ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ เป็นต้น อธิบายเรื่องยากๆ ให้มีความเข้าใจง่ายขึ้น เช่น วีดิทัศน์เกี่ยวกับการซื้อขายหุ้น ขั้นตอนในการผลิตสินค้า ฯลฯ

6. กลวิธีหรือวิธีการ

เป็นการสื่อความหมายหรือการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนโดยเน้นที่กระบวนการถ่ายทอดมากกว่าวัสดุหรือเครื่องมือ ได้แก่วิธีการสอนแบบต่างๆ สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ และกิจกรรม ผู้สอนจะต้องรู้จักการเลือกใช้สื่อ ประเภทของสื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของการใช้สื่อแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนทางด้านวิชาชีพจึงจะสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กิดานันท์ มลิทอง (2536 อ้างถึง Ely, 1972) ได้จำแนกสื่อตามทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resources) เป็น 5 ประเภท โดยได้แบ่งเป็นสื่อที่ออกแบบขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และสื่อที่มีอยู่ทั่วไป แล้วนำมาประยุกต์ใช้ (Utilization) ในการเรียนการสอน ได้แก่

1. คน (People) ในทางการศึกษาโดยตรงนั้น หมายความถึง บุคลากรที่อยู่ในระบบของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้แนะนำการศึกษา ผู้ช่วยสอน หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วน “คน” ตามความหมายของการประยุกต์ใช้นั้น ได้แก่ คนที่ทำงานหรือมีความชำนาญในแต่ละสาขาซึ่งมีอยู่ในวงสังคมทั่วไป คนเหล่านั้นนับเป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” ซึ่งถึงแม้จะมีชั้นการศึกษาแต่ก็สามารถจะช่วยอำนวยความสะดวกหรือเชิญมาเป็นวิทยากรเพื่อเสริมการเรียนรู้ได้ในการให้ความรู้แต่ละด้าน เช่น นักการเมือง นักธุรกิจ ช่างซ่อมรถยนต์ เป็นต้น

2. วัสดุ (Materials) วัสดุในการศึกษาโดยตรงจะเป็นประเภทที่บรรจุเนื้อหาบทเรียนโดยรูปแบบของวัสดุมีใช้สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เช่น หนังสือ สไลด์ फिल्मสทริป แผนที่ เป็นต้น หรือสื่อต่างๆ ที่เป็นทรัพยากรในโรงเรียนและได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ในการเรียนการสอน ส่วนวัสดุที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะมีลักษณะเช่นเดียวกับวัสดุที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าวข้างต้น เพียงแต่ว่าเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในวัสดุนั้นส่วนมากจะ อยู่ในรูปของการให้ความบันเทิง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการภาพเขียนหรือภาพยนตร์สารคดีชีวิตสัตว์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มักถูกมองไปในรูปของความบันเทิงแต่ก็สามารถให้ความรู้ได้เช่นกัน

3. อาคารสถานที่ (Settings) หมายถึง ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับทรัพยากรรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วและกับผู้เรียนด้วย สถานที่สำคัญในการศึกษา ได้แก่ ตึกเรียนและสถานที่อื่นๆ ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวม เช่น ห้องสมุด หอประชุม สนามเด็กเล่น เป็นต้น ส่วนสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ใช้เป็นทรัพยากร สื่อการเรียนได้เช่นกัน เช่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and Equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น ส่วนมากมักเป็นเครื่องมือด้านโสตทัศนูปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น เครื่องฉายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่ตะปู ไขควงก็เช่นกัน

5. กิจกรรม (Activities) โดยทั่วไปแล้วกิจกรรมที่กล่าวถึง มักเป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อกระทำ ร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโปรแกรม เกมและสถานการณ์จำลอง การจัดทัศนศึกษา ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้ มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ตั้งขึ้น มีการใช้วัสดุการเรียนเฉพาะแต่ละวิชา หรือมีวิธีการพิเศษในการเรียนการสอน

นwor แจ่มขำ (2547: 75) ได้อธิบายถึง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics media) ไว้ว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่เกิดจากวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโทรคมนาคม การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนจะออกมาในลักษณะของสื่อประสมหรือมัลติมีเดีย (Multimedia) แสดงผลออกมาหลายรูปแบบตามที่โปรแกรมไว้ เช่น มีเสียง เป็นภาพเคลื่อนไหว สามารถให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ปัจจุบันสื่อประสมนี้มีหลายลักษณะดังนี้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction: CAI)

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นซอฟต์แวร์ทางการศึกษาชนิดหนึ่ง เป็นสื่อที่ส สามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และมีผลการตอบสนองได้รวดเร็วกว่าสื่อประเภทอื่น ยกเว้นสื่อบุคคล ลักษณะเป็นบทเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียน ส่วนใหญ่มุ่งที่จะให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองเป็นหลัก มีการโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ในแต่ละบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและมีเสียงประกอบ

2. สื่อการเรียนการสอนบนเครือข่าย

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาได้ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการเรียนรู้ที่รู้จักในนามอีเลิร์นนิ่ง (E-learning) ซึ่งเป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นทั่วโลก การเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นการเรียนตลอดชีวิตที่สามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้ตลอดเวลา

3. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Books)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ หนังสือหรือเอกสารที่ถูกดัดแปลงอยู่ในรูปแบบที่สามารถแสดงผลออกมาได้ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้อ่านสามารถอ่านผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาหรือทางอินเทอร์เน็ต ได้ ลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากหนังสือฉบับตีพิมพ์ คือ ความสะดวกและรวดเร็วในการค้นหา และการที่ผู้อ่านสามารถอ่าน พร้อมๆ กันได้

4. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Journals)

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารรูปแบบใหม่ที่มีการจัดเก็บ บันทึก และเผยแพร่ในรูปของแฟ้มคอมพิวเตอร์ (สื่อดิจิทัล) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถเข้าถึงหรือสืบค้นได้

โดยการสั่งซื้อหรือบอกรับเป็นสมาชิกจากฐานข้อมูลออนไลน์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือจากฐานข้อมูลซีดีรอม

5. ฐานข้อมูล (Database)

ฐานข้อมูล คือ มวลสารสนเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน มักจัดเก็บสะสมไว้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของแฟ้มข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้งานได้หลายๆ ด้าน โดยมีชุดคำสั่งระบบจัดการฐานข้อมูล ทำหน้าที่ควบคุมการจัดการและการใช้ฐานข้อมูล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน คือ สิ่งที่ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้สอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนในการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ สื่อที่ดีควรมีลักษณะ คือ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีความหลากหลาย ทันสมัย และสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

5. การประเมินผล

การประเมินผล ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้การประเมินผลที่ดีจะนำมาซึ่ง ข้อมูลในการจำแนกผู้เรียน และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน จึงต้องมีการประเมินผลแทรกไปในทุกช่วงของการจัดเรียนการสอน

ความหมายของการประเมินผล

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2530: 502) นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็น การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นกระบวนการได้ให้มาซึ่งสารสนเทศสำหรับตัดสินคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา ผลผลิตกระบวนการ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือทางเลือกต่างๆ ที่ออกแบบเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินเป็นการศึกษาหรือตรวจสอบโครงการในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินอยู่ หรือภายหลังที่โครงการได้สำเร็จเสร็จสิ้นไปแล้ว

สุนทร จันทศรี (2530: 155) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่จะทำให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง เช่น คะแนน เป็นต้น ที่มีความหมายแทนคุณภาพ หรือลักษณะของสิ่งๆ วัตนั้นแล้วจึงนำผลที่ได้มาวินิจฉัย ตีราคา ให้คุณค่าตัดสินว่ามีคุณภาพ มาก น้อย สูง ต่ำ เพียงใด เรียกว่า การประเมินผล

চার্গ বাক্সী (2542: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินการเรียนการสอน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540: 51) ได้สรุปความหมายของ การประเมินผลไว้ว่า ในการประเมินค่าสิ่งใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วย ส่วนประกอบที่ได้จากการวัดกับการตัดสินคุณค่าของส่วนประกอบนั้น โดยการเปรียบเทียบส่วนประกอบที่ได้จากการวัดกับเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบของการประเมินค่า จึงสรุปได้ว่า การประเมินผลหรือการประเมินค่า คือ การวัดและการตัดสินใจ

สุวิทย์ มูลคำ (2543: 23) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง หมายถึง การวัดและประเมินผลการทำงานในด้านสมองหรือการคิด และจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินตามสภาพที่แท้จริง

1. เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์ ทั้งที่โรงเรียน บ้านและชุมชน
2. เป็นการประเมินที่ยึดพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริงๆ
3. เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเด่นชัด และให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
4. เน้นการประเมินตนเองของผู้เรียน

5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง รวมทั้งการเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง

6. ใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติในทุกด้าน ทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน อย่างต่อเนื่อง

7. เน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการ ความรู้ ความสามารถ หลากๆ ด้านของผู้เรียน

8. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์

9. ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข

10. เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง

ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์ (2544: 199) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลคือ การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณค่า ความจริง และการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว ส่วนการประเมินผลประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ

2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักการพิจารณา แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น พอใจ ไม่พอใจ

3. การตัดสินใจ เป็นการสรุปผลเปรียบเทียบระหว่างผลของการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่งต่อไป การประเมินผลสามารถทำได้ในช่วงก่อนและหลัง รวมถึงในระหว่างการเรียนการสอน

ประโยชน์ของการวัดผลและประเมินผล

จิริพันธ์ พูลพัฒน์ (2532: 321) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลมีประโยชน์อย่างมากในการศึกษา เพราะการวัดผลและประเมินผลมีบทบาทในการพัฒนาการเรียนการสอน ทำให้ครูได้ทราบว่าตนเองมีข้อบกพร่องอะไรบางอย่างที่จะต้องแก้ไข ในเรื่องเนื้อหาวิชาที่สอน วิธีการสอน หรือสาเหตุอื่นๆ และในทำนองเดียวกันทำให้ทราบว่านักเรียนยังขาดความเข้าใจในเรื่องใด ซึ่งครูจะได้นำผลที่ได้รับนี้ไปปรับปรุงการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น หรือจะได้จัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

ชุมพล ศรีทองกุล (2544: 5) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการประเมินผลความสามารถและทักษะของผู้เรียน ข้อควรคำนึง คือ การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการวัดผลและประเมินผลโดยอาจจะใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และเหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา คือ อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือหลักและใช้เครื่องมืออื่นๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ เป็นหลัก โดยจัดทำเป็น แบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด ที่สำคัญคือผลจากการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีโดยสรุป คือ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมิได้ เน้นการสอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ แต่ต้องการให้ผู้สอนประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดปี นั่นคือ ต้องการประเมินผลการเรียนเพื่อให้รู้ว่าผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัย และนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่เพียงใดมากกว่าการสามารถตอบคำถามได้ และในการที่พยายามให้ผู้สอนเป็นผู้สอนเองก็เพื่อจะให้ผู้สอนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอนเพื่อสอบ และในการที่พยายามให้ผู้สอนเป็นผู้สอนเองก็เพื่อจะให้ผู้สอนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องสอนเพื่อสอบ แต่จะสอนเพื่อให้ได้เรียนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสังคมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นตัวบ่งชี้และตรวจสอบระดับความสำเร็จของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการประเมินผลต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เรียนรู้และเนื้อหาวิชา ควรประเมินผลการเรียนระหว่างการเรียน การสอน อย่างสม่ำเสมอ และการประเมินผลจะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน

การจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 6) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์กรความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา

6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนรู้ทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระการเรียนรู้กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการทำงาน ทำงานเป็น รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสามารถในการจัดการ การวางแผนออกแบบการทำงาน สามารถนำเอาความรู้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน สร้าง พัฒนางานผลิตภัณฑ์ ตลอดจนวิธีการใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานและการทำงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีสาระความรู้ที่เป็นแก่นสารความรู้อยู่ 5 สาระ คือ การดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ จะขาดเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ได้ สาระความรู้ของทั้ง 5 เรื่อง จึงเป็นสาระหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่ว่าด้วยงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์และงานธุรกิจ

งานบ้าน เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยบ้านและชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน ฝ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ โดยเน้นการปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน มีความรับผิดชอบสะอาด มีระเบียบ ประหยัด อดออม อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

งานเกษตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ตามกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อ ชยัน อดทน การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

งานช่าง เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานตามกระบวนการทำงานของงานช่าง ซึ่งประกอบด้วย การบำรุงรักษา การติดตั้ง/ประกอบ การซ่อมและการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน

งานประดิษฐ์ เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีต สวยงามตามกระบวนการของงานประดิษฐ์และเทคโนโลยีและเน้นการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล

งานธุรกิจ เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด

สาระที่ 2 การอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับหลักการและคุณค่า ประโยชน์ของการประกอบอาชีพสุจริต ตลอดจนการเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา และสนองความต้องการของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี สร้างและใช้สิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาความรู้ การสืบค้น การใช้ข้อมูลและสารสนเทศการแก้ปัญหาหรือสร้างงานคุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตและครอบครัว และการอาชีพ

โดยจุดมุ่งหมายในการจัดหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญา ให้มีความรอบรู้เป็นลำดับ จนถึงขั้นสามารถใช้วิจารณ์ญาณเพื่อประเมินและตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะต้องอย่างสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวมควบคู่กันไป
2. พัฒนาการทางจิตใจ ให้มีความสามารถในการรับรู้ ตอบสนอง เลือกค่า นิยมที่ถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรมและเสริมสร้างจนเป็นคุณลักษณะประจำตัวที่ดำรง ทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและอารมณ์
3. พัฒนาการทางสังคม ให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง สามารถปฏิบัติตามกฎและกติกาของส่วนรวม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น มีจิตสำนึกในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พร้อมทั้งส่งเสริมเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย สามารถปรับวัฒนธรรมอื่นให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยเพื่อรักษาอิสรภาพของชาติไทย
4. พัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขแห่งตนและส่วนรวมเป็นสำคัญ
5. พัฒนาศักยภาพด้านความถนัด ความสนใจและ/หรือ ความสามารถพิเศษให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์แห่งตนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ คุณค่าและความหมายแห่งชีวิต พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามโอกาสอันสมควร

การจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ

วิชาธุรกิจศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นวิชาที่สอนให้นักเรียนมีทักษะทางธุรกิจสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพ หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ โดยวิชาต่างๆ จะเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อเกิดทักษะ ให้นักเรียนได้รู้ว่าตนเองชอบสิ่งใดและถนัดสิ่งใด

ในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ฐานธุรกิจ ตลอดหลักสูตร 12 ปี จะต้องจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่กำหนดให้ดังต่อไปนี้ (โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549: 5)

1. ความรู้เรื่องธุรกิจในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ความรู้เรื่องงานอาชีพทางธุรกิจ ความรู้เรื่ององค์กรธุรกิจและความรู้เรื่องธุรกิจทั่วไป
2. งานสำนักงาน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร และการจัดเก็บเอกสาร
3. งานบัญชี ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การทำบัญชี และการออมทรัพย์
4. การขาย ได้แก่ การเลือกซื้อสินค้าและบริการ เทคนิคการขาย และการรักษาและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค
5. การจัดการ ได้แก่ การจัดการงานประจำวัน การจัดการเกี่ยวกับอาชีพ และการจัดการเกี่ยวกับงานธุรกิจ

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

1. แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. แบบประเมินทักษะกระบวนการ

3. แบบประเมินผลสอบ/ผลงาน

โดยใช้สัดส่วนตามลักษณะของแต่ละวิชา เช่น วิชาที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ อัตราส่วน 1 : 3 : 2 ส่วนวิชาที่เน้นผลงาน อัตราส่วน 1 : 3 : 1

วิธีการประเมิน มีดังนี้

1. การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ครูผู้สอนจะประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนแสดงออกมา ในหัวข้อที่ทางโรงเรียนกำหนด (โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2552: 11-12) ดังต่อไปนี้

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- คิดอย่างมีวิจารณญาณ
- คิดอย่างสร้างสรรค์
- รอบรู้
 - ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
 - ใช้ภาษาและสื่อสารได้ดี
 - รู้เท่าทันและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี
 - ใช้ความรู้และจัดการความรู้ได้
- สุขีชีวิต
 - มีสุขนิสัยดี
 - ทำงานเป็นทีมและสร้างเครือข่ายได้
 - อยู่อย่างพอเพียง
 - มีวินัย
- จิตมั่นคง
 - รักความเป็นไทย
 - ซื่อสัตย์สุจริต
 - มุ่งมั่นในการทำงาน
 - มีสุขภาพจิตดี

- ดำรงคุณธรรม
 - ใฝ่สันติ
 - มีจิตซาบซึ้งในสุนทรียภาพของศิลปวัฒนธรรม
 - มีความกตัญญู
 - มีจิตสาธารณะ

2. การประเมินทักษะกระบวนการ

การประเมินทักษะกระบวนการประกอบด้วย แบบทดสอบ (รายหน่วย) และผลงาน

2.1 แบบทดสอบรายหน่วย ผู้สอนทำการประเมินหลังจากสอน เมื่อได้คะแนนแต่ละหน่วยนำมาเทียบเปอร์เซ็นต์กับตารางระดับคะแนนผลการเรียน (อิงเกณฑ์)

2.2 ผลงาน ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ความประณีต สวยงาม ตรงตามวัตถุประสงค์ ปริมาณงาน ฯลฯ สอน เมื่อได้คะแนนแต่ละหน่วยนำมาเทียบเปอร์เซ็นต์กับตารางระดับคะแนนผลการเรียน (อิงเกณฑ์)

นำคะแนนเฉลี่ยทดสอบรายหน่วย รวมกับคะแนนเฉลี่ยผลงาน อัตราส่วนทดสอบรายหน่วยและผลงานขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาที่สอน

3. ผลสอบ/ผลงาน

เป็นการประเมินผลขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน ใช้ในการตัดสินว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ตามระยะเวลาที่ทางโรงเรียนกำหนด โดยการประเมินผลเป็นแบบอิงเกณฑ์โดยมีระดับคะแนนดังนี้

เปอร์เซ็นต์	ช่วงระดับคะแนน	ระดับผลการเรียน (เกรด)	ความหมาย
80 - 100	3.75 - 4.00	4.0	ผลการเรียนดีเยี่ยม
75 - 79	3.25 - 3.74	3.5	ผลการเรียนดีมาก
70 - 74	2.75 - 3.24	3.0	ผลการเรียนดี
65 - 69	2.25 - 2.74	2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี
60 - 64	1.75 - 2.24	2.0	ผลการเรียนน่าพอใจ
55 - 59	1.25 - 1.74	1.5	ผลการเรียนพอใช้
50 - 54	1.00 - 1.24	1.0	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0 - 49	0 - 0.99	0.0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

ประมวลการสอนวิชางานธุรกิจ

ในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีแนวทางในการในการปฏิบัติตัวในด้านการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด และมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสม โดยจะแทรกความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางการทำธุรกรรมทางการเงินกับสถาบันการเงิน และองค์กรธุรกิจต่างๆ รวมไปถึงถึงมุ่งหวังให้นักเรียนได้ติดตามข่าวสารทางธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือที่มีผลกระทบต่อตนเอง เพื่อให้ นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ในทุกภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะอธิบายในส่วนของประมวล การสอนงานธุรกิจ ดังต่อไปนี้

ประมวลการสอน (Course Syllabus)

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 3
ชื่อวิชา	งานธุรกิจ (Basic Business)	ภาค	ต้น/ปลาย
รหัสวิชา	ง 33141	จำนวน	2 คาบ/สัปดาห์

สังเขปรายวิชา (Course Description)

วิชางานธุรกิจ เป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อเยาวชนอย่างมาก การเพิ่มศักยภาพของเยาวชนให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด จึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจ หน้าที่ของผู้บริโภค สินค้าและบริการที่ธุรกิจและรัฐให้แก่ผู้บริโภค หลักการซื้อและเลือกสินค้าเฉพาะอย่าง รวมไปถึงศึกษาเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค การพิจารณาเลือกสินค้าเชื่อสำหรับผู้บริโภค การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การออม รูปแบบการลงทุน การใช้บริการประกันภัยและประกันชีวิต ปัญหาเศรษฐกิจของผู้บริโภคและแนวทางแก้ไข เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ฉลาดในการบริโภค รู้จักเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างฉลาด โดยคำนึงถึงหลักประหยัด และความพอดีในการจัดหา
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการออมทรัพย์และการวางแผนการใช้จ่ายเงินซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของตนเอง
4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันภัยซึ่งถือเป็นแนวทางของการใช้ชีวิตที่ตั้งอยู่บนความไม่ประมาท

5. ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยม และรู้จักการใช้ทรัพยากรต่างๆที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค และมีแนวทางในการแก้ปัญหา

7. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

8. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษา เพิ่มความรู้ และประสบการณ์ในชั้นสูงต่อไป

เค้าโครงรายวิชา (Course Outline)

บทที่ 1 ธุรกิจในชีวิตประจำวัน

- ความหมายของคำว่าธุรกิจ
- ลักษณะความต้องการของผู้บริโภค
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภค
- องค์กรที่เกี่ยวกับผู้บริโภค

บทที่ 2 หลักการเลือกซื้อ

- ความจำเป็นในการเลือกซื้อ
- หลักในการเลือกซื้อ
- วิธีการเลือกซื้ออาหาร
- วิธีการเลือกซื้อเครื่องนุ่งห่ม
- วิธีการเลือกซื้อยารักษาโรค
- วิธีการเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า
- สิ่งที่ผู้บริโภคต้องพึงระวัง

บทที่ 3 การออมทรัพย์และการลงทุน

- ความหมายของการออม
- ความสำคัญของการออม

- หลักการลงทุน
- รูปแบบการลงทุน

บทที่ 4 การวางแผนการใช้จ่ายเงิน

- ความหมายการวางแผนการใช้จ่ายเงินของผู้บริโภค
- ความจำเป็นในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของผู้บริโภค
- หลักเกณฑ์ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของผู้บริโภค
- การจัดทำงบประมาณ
- ประโยชน์ของการทำงบประมาณ
- แนวทางและวิธีปฏิบัติในการจัดทำงบประมาณ

บทที่ 5 สินเชื่อสำหรับผู้บริโภค

- ความหมายของสินเชื่อ
- สาเหตุที่ผู้บริโภคใช้สินเชื่อ
- ประเภทสินเชื่อของผู้บริโภค
- เงื่อนไขเวลาในการให้สินเชื่อ
- ผลของสินเชื่อสำหรับผู้บริโภค

บทที่ 6 การประกันภัย

- ความหมายของการประกันภัย
- ศัพท์ทางการประกันภัย
- ประเภทของการประกันภัย
- การประกันชีวิต
- การประกันอัคคีภัย
- การประกันรถยนต์

บทที่ 7 การจัดการเก็บเอกสาร

- ความสำคัญของการจัดเก็บเอกสาร
- การจัดประเภทเอกสาร
- วิธีการจัดเก็บเอกสาร

กระบวนการเรียนรู้

1. บรรยายประกอบตัวอย่างหรือสื่อการสอน
2. การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม
3. การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่ออภิปราย
4. การเรียนแบบศูนย์การศึกษา
5. การทำแบบฝึกหัด เล่นเกม
6. การค้นคว้าหาข้อมูลจากห้องสมุด และอินเทอร์เน็ต

สื่อการเรียนรู้

1. แบบเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ผู้บริโภค
2. เอกสารประกอบการเรียนการสอน
3. แบบฝึกหัด, ใบงาน
4. เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้
5. ห้องสมุด
6. รูปภาพประกอบการอธิบาย
7. ชาร์ต, บัตรคำ
8. เกมต่าง ๆ

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประเมินจาก ความมีระเบียบวินัย ความตั้งใจในการทำงาน/ การเรียน การให้ความร่วมมือในการเรียน /การทำงาน ความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม ความขยันอดทน ความรับผิดชอบ

2. ทักษะกระบวนการ ประเมินจาก กระบวนการในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน ทักษะในการทำงาน สามารถวิเคราะห์อ่านเขียน สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน มีกระบวนการใฝ่รู้ (ดูจากผลงาน ชิ้นงาน และการทำงานในห้องเรียน)

3. การสอบ ประเมินจาก ข้อสอบ

เกณฑ์การประเมินผล

การให้คะแนนกำหนดเป็นอัตราส่วนดังนี้

- ระดับคะแนนคุณลักษณะที่พึงประสงค์	อัตราส่วน	1
- ระดับคะแนนทักษะกระบวนการ	อัตราส่วน	3
- ระดับคะแนนการสอบ	อัตราส่วน	2

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักทฤษฎี เห็นความสำคัญของงานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและใช้เทคโนโลยี ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการทำงานและอาชีพ
2. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ การจัดการ การทำงาน เลือกประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับงาน สามารถทำงานได้อย่างมีระบบ ขั้นตอน และคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และทำงานอย่างมีความสุข
3. มีความรับผิดชอบ รักการทำงาน มีวินัยในการทำงาน ซื่อสัตย์สุจริต ต ยยัน อดทน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเสียสละ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่า มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ประหยัด รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมีจิตสำนึก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์ (2539) ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริฉันท์ สติรกุล เตชพาหพงษ์ และจรรยาตรี มาดิลกโกวิท (2542) ศึกษาการวิเคราะห์สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนควรบรรจุวิชาธุรกิจที่เป็นรายวิชาเกี่ยวกับธุรกิจ เป็นวิชาบังคับระดับละ 1 รายวิชา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ เป็นผู้บริโภค และเป็นพลเมืองที่ฉลาด ครูธุรกิจควรให้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาความรู้ความสามารถและนำความรู้เทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ครูควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ เนื้อหาวิชา และรายวิชา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในปัจจุบัน และผู้บริหารควรให้ความสนใจหมวดธุรกิจและสนับสนุนครูให้ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาครู และจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัย

มนทกานต์ แก้วพฤกษ์ (2543) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 369 คน จากประชากร 4,391 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน อยู่ในระดับน้อย
2. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับน้อย

3. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง
4. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง
5. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย

สุรีย์ มาเกิด (2544) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาบัญชีของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน ธนบุรี พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิธีสอนและกิจกรรมการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

อารีย์ ขุนชิต (2545) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียน พาณิชยกรรม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรม ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดประเมินผล โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และเมื่อจำแนกตามเพศ ระดับชั้น ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพาณิชยกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพชรรัตน์ ขวัญสังข์ (2546) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีดของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการเซตุน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการวัดผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านวิธีสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีดในด้านเนื้อหาหลักสูตร และด้านครูผู้สอนแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่กลุ่มวิชาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีด โดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน โดยด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน

สุจรรยา ศรีพระจันทร์ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพนครนายก โดยมีประชากรทั้งหมด 108 คนพบว่า นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมาก
3. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก
4. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก
5. นักเรียนมีปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

รุจิรา ชุมแวงวาปี (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการ ธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการ โดยจำแนกตามเพศ สถานที่เรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาการธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านครูผู้สอน และด้านการประเมินผล นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ส่วนด้านวิธีการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนวิชาการธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนวิชาการธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ด้านวิธีการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านเนื้อหาวิชา ด้านครูผู้สอน และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีสถานที่เรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีผู้ปกครองระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิธีการสอน และด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านเนื้อหาวิชา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

ไดส์ส (1982 อ้างใน อารีย์ ขุนชิต, 2545) ได้ศึกษาติดตามผลนักเรียนบริหารธุรกิจ ปี ค .ศ. 1977 – 1981 ของวิทยาลัยซานจาซิโต พบว่า วิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะวิชาทางด้าน การเก็บข้อมูลตัวเลขโดยไม่ใช้เครื่องคำนวณ การเงินและงานเก็บบันทึก ส่วนวิชาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพ ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ พิมพ์ดีด การบอกคำ และการใช้เครื่องมือการสื่อสารด้วยภาษางานธุรกิจทั่วไป และการทำงานบริหารธุรกิจโดยตรง ทักษะที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้เพิ่มในหลักสูตร ได้แก่ การพิมพ์ต้นฉบับทางสถิติ ทักษะทางไวยากรณ์ ทักษะการเว้นวรรคตอน เทคนิคการเขียนรายงาน และการคัดเลือกคนเข้าทำงาน และผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้ศึกษาไปใช้ในการทำงานได้ดี มีบางวิชาเท่านั้นที่ควรปรับปรุงและเพิ่มเติมตามความต้องการของหน่วยงาน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชางานธุรกิจในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนงานธุรกิจ โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน (จิตติมา อัครธิตพิงค์, 2552: 6) คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ การให้คะแนนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

พึงพอใจระดับมากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
พึงพอใจระดับมาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
พึงพอใจระดับปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
พึงพอใจระดับน้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
พึงพอใจระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ การจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางและขอบเขตในการออกแบบสอบถามตามหัวข้อที่กำหนดและเลือกรูปแบบที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้
2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงตามคำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ที่เรียนวิชางานธุรกิจ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 แล้วนำผลที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.937

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นไปจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ถึงอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
2. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลนักเรียนที่เป็นประชากรจำนวน 250 คน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการตอบ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมา 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียน ใช้การคำนวณหาร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ ใช้การหาค่าความถี่
4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้เรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การหา t - test

5. การแปลความหมายของระดับความพึงพอใจ ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981: 236)

4.50 – 5.00	หมายถึง	นักเรียนพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	นักเรียนพึงพอใจในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	นักเรียนพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	นักเรียนพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	นักเรียนพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546: 35)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

6.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546: 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนประชากร
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

6.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2549: 14)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	K	แทน	จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ
	S_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test for independent sample โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546: 166)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยประชากรกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	s_1^2, s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนประชากรกลุ่มที่ 1 และประชากรกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน	ขนาดของประชากรกลุ่มที่ 1 และประชากรกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูล และการแปลผลตามลำดับดังนี้

N	=	จำนวนประชากร
μ	=	ค่าเฉลี่ย (Mean)
σ	=	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	=	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t – distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามเพศ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 4 รวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน งานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนำเสนอในรูปแบบความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเสนอในรูปแบบของจำนวนและค่าร้อยละ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

(N = 250)		
สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	128	51.2
1.2 หญิง	122	48.8
รวม	250	100.0
2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป	155	62.0
3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3.00	95	38.0
รวม	250	100.0

ตารางที่ 1 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 250 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และนักเรียนหญิง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 โดยมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 และ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3.00 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

ตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้าน ครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ดังแสดงใน ตารางที่ 2 – 7

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงาน ธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

(N = 250)

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหาวิชา	4.07	.736	มาก
ด้านวิธีการสอน	3.55	.878	มาก
ด้านครูผู้สอน	4.07	.790	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.81	.835	มาก
ด้านการประเมินผล	3.97	.723	มาก
รวม	3.89	.820	มาก

ตารางที่ 2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านเนื้อหาวิชา ($\mu = 4.07$) ด้านครูผู้สอน ($\mu = 4.07$) ด้านการประเมินผล ($\mu = 3.97$) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.81$) และด้านวิธีการสอน ($\mu = 3.55$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงาน
ธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านเนื้อหาวิชาโดยรวมและรายข้อ

(N = 250)

ความพึงพอใจด้านเนื้อหาวิชา	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาวิชาเน้นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ	4.13	.658	มาก
2. เนื้อหาวิชาเน้นให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด	4.08	.724	มาก
3. เนื้อหาวิชาเน้นเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการลงทุนอย่างเหมาะสม	4.16	.716	มาก
4. ความยากง่ายของวิชาเหมาะกับระดับการศึกษา	3.78	.731	มาก
5. ความทันสมัยของเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ	4.07	.749	มาก
6. เนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.21	.760	มาก
รวม	4.07	.736	มาก

ตารางที่ 3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ข้อ 6. เนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ($\mu = 4.21$) ข้อ 3. เนื้อหาวิชาเน้นเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการลงทุนอย่างเหมาะสม ($\mu = 4.16$) ข้อ 1. เนื้อหาวิชาเน้นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ ($\mu = 4.13$) ข้อ 2. เนื้อหาวิชาเน้นให้ ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ($\mu = 4.08$) ข้อ 5. ความทันสมัยของ เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ($\mu = 4.07$) และข้อ 4. ความยากง่ายของวิชาเหมาะกับระดับ การศึกษา ($\mu = 4.07$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงาน
ธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านวิธีการสอน โดยรวมและรายข้อ

(N = 250)

ความพึงพอใจด้านวิธีการสอน	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
7. เทคนิคการสอนกระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้ เข้าใจ ง่าย	3.54	.827	มาก
8. วิธีการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.74	.751	มาก
9. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความ คิดเห็นระหว่างเรียน	3.55	.845	มาก
10. กิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน	3.35	.894	ปานกลาง
11. กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่ง ความรู้อื่นๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต	3.35	.991	ปานกลาง
12. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ระหว่างเรียน	3.42	.921	ปานกลาง
13. กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิดแก้ไขปัญหาระหว่างเรียน	3.62	.872	มาก
14. กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิด ความคิดสร้างสรรค์	3.80	.800	มาก
รวม	3.55	.878	มาก

ตารางที่ 4 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ด้านวิธีการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก โดยเรียงลำดับได้ คือ ข้อ 14. กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ($\mu = 3.80$) ข้อ 8. วิธีการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ($\mu = 3.74$) ข้อ 13. กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิดแก้ไขปัญหาระหว่างเรียน ($\mu = 3.62$) ข้อ 9. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นระหว่างเรียน ($\mu = 3.55$) และข้อ 7. เทคนิคการสอนกระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้ เข้าใจง่าย ($\mu = 3.54$) ส่วนข้ออื่นนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับได้ คือ ข้อ 12. กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียน ($\mu = 3.42$) ข้อ 10. กิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน

($\mu = 3.35$) และข้อ 11. กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต ($\mu = 3.35$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายข้อ

(N = 250)

ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
15. มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน	4.22	.723	มาก
16. มีความตรงต่อเวลา	4.14	.714	มาก
17. มีความสามารถในการใช้สื่อ	3.95	.822	มาก
18. มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียน	4.12	.770	มาก
19. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.14	.694	มาก
20. มีการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเองกับนักเรียน ขณะมีการเรียนการสอน	4.20	.823	มาก
21. มีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.07	.788	มาก
22. มีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน	3.74	.854	มาก
23. มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน	4.03	.806	มาก
รวม	4.07	.790	มาก

ตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ด้านครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ข้อ 15. มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน ($\mu = 4.22$) ข้อ 20. มีการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเองกับนักเรียนขณะมีการเรียนการสอน ($\mu = 4.20$) ข้อ 16. มีความตรงต่อเวลา ($\mu = 4.14$) ข้อ 19. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ($\mu = 4.14$) ข้อ 18. มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ($\mu = 4.12$) ข้อ 21. มีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ($\mu = 4.07$) ข้อ 23. มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน ($\mu = 4.07$) ข้อ 17. มีความสามารถในการใช้สื่อ ($\mu = 3.95$) และข้อ 22. มีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน ($\mu = 3.74$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

(N = 250)

ความพึงพอใจด้านสื่อการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
24. สื่อที่ใช้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชางานธุรกิจ	4.13	.690	มาก
25. มีการใช้สื่อที่หลากหลาย	3.60	.887	มาก
26. มีความทันสมัย	3.79	.845	มาก
27. สื่อที่ใช้ในการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น	3.72	.846	มาก
28. สื่อที่ใช้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชางานธุรกิจมากขึ้น	3.82	.827	มาก
29. จำนวนของสื่อที่ใช้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	3.78	.815	มาก
รวม	3.81	.835	มาก

ตารางที่ 6 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ข้อ 24. สื่อที่ใช้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชางานธุรกิจ ($\mu = 4.13$) ข้อ 28. สื่อที่ใช้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชางานธุรกิจมากขึ้น ($\mu = 3.82$) ข้อ 26. มีความทันสมัย ($\mu = 3.79$) ข้อ 29. จำนวนของสื่อที่ใช้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ($\mu = 3.78$) ข้อ 27. สื่อที่ใช้ในการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น ($\mu = 3.72$) และข้อ 25. มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ($\mu = 4.07$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงาน
ธุรกิจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

(N = 250)

ความพึงพอใจด้านการประเมินผล	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
30. การประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เรียนรู้	3.97	.711	มาก
31. การกำหนดอัตราส่วนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะกระบวนการ และผลสอบ (1:3:2)	3.93	.771	มาก
32. การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.98	.731	มาก
33. การประเมินผลการเรียนระหว่างการเรียนการสอนอย่าง สม่ำเสมอ	3.95	.704	มาก
34. ใช้วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ ของนักเรียน	3.97	.679	มาก
35. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความ เหมาะสม	4.08	.740	มาก
36. การประเมินทักษะกระบวนการมีความเหมาะสม	3.90	.676	มาก
37. การประเมินผลการสอบมีความเหมาะสม	3.97	.763	มาก
รวม	3.97	.723	มาก

ตารางที่ 7 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ข้อ 35. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสม ($\mu = 4.08$) ข้อ 32. การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ($\mu = 3.98$) ข้อ 30. การประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เรียนรู้ ($\mu = 3.97$) ข้อ 34. ใช้วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน ($\mu = 3.97$) ข้อ 37. การประเมินผลการสอบมีความเหมาะสม ($\mu = 3.97$) ข้อ 33. การประเมินผลการเรียนระหว่างการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 3.95$) ข้อ 31. การกำหนดอัตราส่วนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะกระบวนการ และผลสอบ (1:3:2) ($\mu = 3.93$) และ ข้อ 36. การประเมินทักษะกระบวนการมีความเหมาะสม ($\mu = 3.90$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล โดยจำแนกตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังตารางที่ 8 - 9

ตารางที่ 8 ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจำแนกตามเพศ

(N = 250)

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ	ชาย		หญิง		t	P
	μ	σ	μ	σ		
ด้านเนื้อหาวิชา	4.09	.680	4.05	.812	-.658	.055
ด้านวิธีการสอน	3.66	.881	3.43	.792	2.242	.026
ด้านครูผู้สอน	4.10	.792	4.13	.749	-.303	.423
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.93	.815	3.64	.853	2.748	.006
ด้านการประเมินผล	4.02	.704	3.93	.650	.963	.337
รวม	3.96	.820	3.83	.777	1.121	.263

ตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(N = 250)

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ	ตั้งแต่ 3.00 – 4.00		ต่ำกว่า 3.00		t	P
	μ	σ	μ	σ		
ด้านเนื้อหาวิชา	4.12	.702	3.98	.816	1.407	.161
ด้านวิธีการสอน	3.48	.863	3.65	.799	-1.563	.119
ด้านครูผู้สอน	4.19	.662	4.05	.739	1.480	.140
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.79	.822	3.87	.833	-.790	.430
ด้านการประเมินผล	4.00	.747	3.91	.785	.855	.232
รวม	3.92	.683	3.89	.753	.295	.126

ตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ประมวลข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอน งานธุรกิจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด โดยนำเสนอเป็นความถี่ ดัง แสดงใน ตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดของ นักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

ลำดับที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
ด้านเนื้อหาวิชา		
1	เนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ได้รับความรู้แต่ละเรื่องไม่เต็มที่ บางเนื้อหาเข้าใจยาก	32
2	เนื้อหาบางเรื่องยังไม่ได้ใช้จริงขณะนี้	14
3	เนื้อหาวิชาละเอียดดี เข้าใจง่าย	12
4	เนื้อหาวิชาน่าจะเข้าใจง่ายกว่านี้	5
5	เนื้อหาบางเรื่องยังไม่ละเอียดพอ	3
6	เนื้อหาในเอกสารการเรียนควรปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และมีรูปภาพประกอบ	3
7	ควรเพิ่มเนื้อหาทางด้านการบริหารธุรกิจ การธนาคารมากขึ้น	3
8	เนื้อหาหลากหลายเกินไป	2
ด้านวิธีการสอน		
1	ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้	21
2	ควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจและสนุกกว่านี้	10
3	การยกตัวอย่างสถานการณ์จริง นำตัวอย่างให้ดูทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น	5
4	ควรมีเกมให้เล่นบ่อย ๆ จะได้ไม่น่าเบื่อ	2
5	การให้ทำแบบฝึกหัดทำให้เข้าใจมากขึ้น	2
6	ควรมีวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่านี้	2
ด้านครูผู้สอน		
1	ครูควรสอนให้น่าสนใจ และสนุกกว่านี้	13
2	ครูมีความเป็นกันเองดี	13
3	ครูสอนได้น่าสนใจ	6
4	ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามมากกว่านี้	3

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับที่	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ	ความถี่
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1	ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจกว่านี้	25
2	ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่มาจากคอมพิวเตอร์	5
3	ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นของจริงหรือรูปภาพเพิ่มมากขึ้น	3
4	ควรมีสื่อการเรียนการสอนทางวีดิทัศน์เพิ่มขึ้น	3
5	ควรมีสื่อการเรียนการสอนทุกคาบเรียน	1
ด้านการประเมินผล		
1	อยากให้ข้อสอบง่ายขึ้น	5
2	การประเมินผลเป็นใบงานมากเกินไป	4
3	การประเมินผลทุกครั้งที่เรียน ทำให้ได้ทบทวนบทเรียน	1
4	การประเมินผลชิ้นงานในห้องจะให้คะแนนยาก	1

ตารางที่ 10 พบว่านักเรียนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน การสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล เพิ่มเติม ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชา ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ เนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ได้รับความรู้ แต่ละเอียดไม่เต็มที่ บางเนื้อหาเข้าใจยาก รองลงมาคือ เนื้อหาบางเรื่องยังไม่ได้ใช้จริงขณะนี้ และเนื้อหาวิชาละเอียดดี เข้าใจง่าย

ด้านวิธีการสอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจและสนุกกว่านี้ และการยกตัวอย่างสถานการณ์จริง นำตัวอย่างให้ดูทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น

ด้านครูผู้สอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ครูควรสอนให้น่าสนใจและสนุกกว่านี้ รองลงมาคือ ครูมีความเป็นกันเองดี และสอนได้น่าสนใจ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจกว่านี้ รองลงมาคือ ควรสื่อการเรียนการสอนที่มาจากคอมพิวเตอร์ และควรสื่อการเรียนการสอนที่เป็นของจริงหรือรูปภาพเพิ่มมากขึ้น

ด้านการประเมินผล ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ อยากให้ข้อสอบง่ายขึ้น รองลงมาคือ การประเมินผลเป็นใบงานมากไป และการประเมินผลทุกครั้งที่ยื่น ทำให้ได้ทบทวนบทเรียน

ข้อวิจารณ์

การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผลการศึกษาวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) ทั้งนี้เป็นเพราะ ทางโรงเรียนเป็นสถานที่ปฏิบัติงานทางการฝึกหัดครูระดับปริญญาของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ เป็นสถานที่ศึกษา วิจัย ทดลองค้นคว้าวิชาทางการศึกษา จึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งในส่วนของหลักสูตรที่มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ครูผู้สอนในการจัดหลักสูตร ทำให้เนื้อหาที่สอนมีความทันสมัย ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งการที่ทางโรงเรียนมีความพร้อมในด้านของสถานทีวัสดุอุปกรณ์ หน่วยงานในการสนับสนุนการเรียนการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบ (สมจิตร วัฒนคุลัง และคณะ, 2548: 7) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้านต่างๆ จึงน่าจะอยู่ในระดับที่นักเรียนยอมรับได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ความพึงพอใจด้านเนื้อหาวิชา

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านเนื้อหาวิชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาวิชางานธุรกิจที่จัดให้นักเรียนได้ศึกษาเป็น

ลักษณะเฉพาะทางธุรกิจ และวิธีปฏิบัติทางธุรกิจ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการด้าน เศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ทำให้นักเรียนนำเนื้อหาวิชาที่เรียนไปเป็นประโยชน์ ต่อการใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเนื้อหาวิชาได้จัดสอดคล้องกับสาระและขอบข่ายของการจัดสาระการ เรียนรู้ งานธุรกิจ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดการ ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และดังที่ ชำรง บัวศรี (2542: 233) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกิดจากการรวบรวมความคิดของนัก การศึกษาต่างๆ ซึ่งได้นำมาใช้ในการเลือกเนื้อหา รวมทั้งการจัดเนื้อหาสำหรับชั้นเรียนต่างๆ คือ มี ประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน มี ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษานั้น เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ใน วิชานั้นๆ สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม และครอบคลุมความรู้หลายๆ ด้าน

ในข้อที่ 4. ความยากง่ายของวิชาเหมาะกับระดับการศึกษา นักเรียนมีความพึงพอใจน้อย ที่สุด ($\mu = 3.78$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า เนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ได้รับความรู้แต่ละเรื่องไม่ เต็มที่ บางเนื้อหาเข้าใจยาก เนื้อหาวิชาน่าจะเข้าใจง่ายกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542: 230) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อหา ควรตรงกับความต้องการของผู้เรียน ควรมีภาพประกอบ และตัวอย่างที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ความพึงพอใจด้านวิธีการสอน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านวิธีการสอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$) แต่ทั้งนี้ การนำเทคนิค วิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังไม่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนมากพอ ต้องหาวิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนอยาก เรียน อยากรู้อย่างสนุกสนาน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น ฝึกปฏิบัติ ระหว่างเรียน ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ทำงานกลุ่ม เล่นเกม ดังที่ ยศ ทรัพย์เย็น (2537: 53) ได้เสนอแนะว่า การดำเนินการสอนให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นที่ผู้สอนจะต้องหา วิธีการต่าง ๆ มาเป็นอุบาย เพื่อให้ผู้เรียนอยากเรียน อยากรู้ อย่างสนุกสนานและนำติดตาม ใน ขณะเดียวกันการสอดแทรกเนื้อหาความรู้ต่างๆ ก็ดำเนินไปอย่างมีระบบ ขั้นตอน และกลวิธีที่ เหมาะสมสำหรับการถ่ายทอดเนื้อหานั้นๆ เด็กในวัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น มีความสนใจสิ่งรอบๆ ตัวอย่างยิ่ง ต้องการเรียนรู้สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ อยากทดลองสิ่งที่ไม่เคยปฏิบัติ นอกจากนั้น อัมพร บุษศิริรักษ์ (2544: 5-6) ได้เสนอแนะว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดให้ผู้เรียนมี

บทบาทที่สำคัญ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตือรือร้นและผูกพันกับสิ่งที่เรียนในลักษณะดังนี้ ให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่กับการมีผลงาน และมีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ในข้อที่ 10. กิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน และ ข้อที่ 11. กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\mu = 3.35$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ และ ควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจและสนุกกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2538: 8-9) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า ลักษณะการสอนที่ดีควร มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน และมีกิจกรรมให้นักเรียนทำ หลายอย่าง เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน

ความพึงพอใจด้านครูผู้สอน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) ซึ่งโดยส่วนใหญ่พึงพอใจในเรื่องของครูมีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเองมีประสบการณ์สอนมากกว่า 5 ปี และได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนในการพัฒนาความพร้อมโดยส่งครูผู้สอนไปอบรม ศึกษาดูงาน และรับการถ่ายทอดความรู้จากคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และพึงพอใจในเรื่องของครูผู้สอนมีความรับผิดชอบต่อการสอน และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนในขณะที่มีการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2520: 364) พบว่าครูผู้สอนที่นักเรียนชอบมากคือ ครูที่ตั้งใจสอน เป็นกันเอง ยุติธรรม ตรงต่อเวลา เสียสละ และมีเมตตา นอกจากนั้น ปริญญา ปาลกะวงษ์ ณ อยุธยา (2542: 127) ได้เสนอแนะว่าครูผู้สอนที่มีความรู้ทางเนื้อหาวิชาอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ ผู้สอนจะต้องรู้จักสร้างสรรค์บรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียน สภาพการเรียนด้วย เพื่อให้เกิดผลดีในการนำเทคนิคในการสอนและวิธีสอนที่ดีไปใช้ให้ได้ผลในชั้นเรียน การสอนสนุกสนาน ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับนักเรียนตามสภาพของชั้นเรียน

ในข้อที่ 22. มีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\mu = 3.74$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูควรสอนให้น่าสนใจ และสนุกกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2542: 140) ที่ได้เสนอกระบวนการสอนของครูยุคใหม่ ไว้ว่า ครูควรสรรหาและสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูคือ เป็นผู้สนับสนุนสรรหาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้ประกอบการเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้

ความพึงพอใจด้านสื่อการเรียนการสอน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) ทั้งนี้เป็นเพราะปริมาณอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน สื่อการเรียนการสอนยังไม่มี ความทันสมัยและยังไม่มี ความหลากหลายมากพอที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้น ดังที่ ชีรศักดิ์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ (2544: 10) กล่าวว่าตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สนับสนุนให้ผู้สอนในการจัดสื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ผู้สอนจะต้องจัดหาสื่อที่หลากหลาย สื่อที่ผู้เรียนจับต้องได้โดยตรง ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้เพียงผู้เดียว เป็นสื่อที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าเป็นสื่อที่ครูคอยบอกคอยป้อนให้ตลอดเวลา เป็นสื่อที่เรียนรู้ได้ดี เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ยศ ทรัพย์เย็น (2537: 106-109) กล่าวว่าสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐานควรเป็นการผสมผสานของการใช้สื่อหลายๆ ชนิด ทั้งนี้เพราะขอบเขตและเนื้อหาของวิชามีความหลากหลายอยู่มาก ถ้ามีการใช้สื่อชนิดใดชนิดหนึ่งเฉพาะ ถือว่าไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้กว้างไกลขณะเดียวกันทางจิตวิทยาการเรียนรู้อันผู้เรียนจะมีความเบื่อหน่ายต่อวิธีการเรียนรู้ที่ซ้ำซาก ดังนั้น การใช้สื่ออย่างผสมผสานช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนประกอบการเรียนการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐาน

ในข้อที่ 25. มีการใช้สื่อที่หลากหลาย นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\mu = 3.60$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่น่า สนใจกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรศักดิ์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ (2544: 10) ที่ได้เสนอเกี่ยวกับ สื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ผู้สอนจะต้องจัดหาสื่อที่หลากหลาย สื่อที่ผู้เรียนจับต้องได้โดยตรง ไม่ใช่สื่อที่ครูใช้เพียงผู้เดียว เป็นสื่อที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าเป็นสื่อที่ครูคอยบอกคอยป้อนให้ตลอดเวลา เป็นสื่อที่เรียนรู้

ได้ดี เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความพึงพอใจด้านการประเมินผล

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97$) ทั้งนี้เนื่องจาก มีการประเมินที่ยุติธรรม ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย มีความชัดเจนในการให้คะแนนในแต่ละส่วน ทำให้นักเรียนมีแนวทางในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมพล ศรีทองกุล (2544: 5) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการประเมินผล ความสามารถและทักษะของผู้เรียน ข้อควรคำนึง คือ การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการวัดผลและประเมินผลโดยอาจจะใช้เครื่องมือที่หลากหลาย และเหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา คือ อาจจะใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือหลักและใช้เครื่องมืออื่นๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ เป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด ที่สำคัญคือผลจากการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีโดยสรุป คือ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในข้อที่ 36. การประเมินทักษะกระบวนการมีความเหมาะสม นักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\mu = 3.90$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่า การประเมินผลเป็นใบงานมากไป และ การประเมินผลชิ้นงานในห้องจะให้คะแนนยาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2543: 23) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ไว้ว่า ควรเน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการ ความรู้ความสามารถ หลากๆ ด้านของผู้เรียน และเน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง (ทักษะการคิดที่ซับซ้อน) เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องใช้ทักษะค่อนข้างมากจึงทำให้รู้สึกว่าการประเมินผลทักษะกระบวนการยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

ผลการเปรียบเทียบนักเรียนตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีใช้ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาวิชา การประเมินผลเหมือนกัน ครูผู้สอนมีวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนคล้ายคลึงกัน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

แต่ทั้งนี้ผลการเปรียบเทียบนักเรียนตามเพศ นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ประชากร

ประชากร ที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนวิชางานธุรกิจ ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ได้แก่ เพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนสอนงานธุรกิจ โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลนักเรียนจำนวน 250 คน โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการตอบ เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามคืนมา ทั้ง 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียน ใช้การคำนวณหาร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจ ใช้การหาค่าความถี่

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้เรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การหา t - test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 250 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และนักเรียนหญิง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 โดยมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 และ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 3.00 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยในด้านต่างๆ สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาวิชานักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ เนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ความยากง่ายของวิชาเหมาะสมกับระดับการศึกษา

ด้านวิธีการสอนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีบางข้อที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ กิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียน

ด้านครูผู้สอนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ ครูผู้สอนมีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน และมีการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเองกับนักเรียนขณะมีการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอนนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ สื่อที่ใช้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา งานธุรกิจ และสื่อที่ใช้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชางานธุรกิจมากขึ้น

ด้านการประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เรียนรู้ และการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านเนื้อหาวิชา ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ เนื้อหาค่อนข้างมากทำให้ได้รับความรู้แต่ละเรื่องไม่เต็มที่ บางเนื้อหาเข้าใจยาก รองลงมาคือ เนื้อหาบางเรื่องยังไม่ได้ใช้จริงขณะนี้ และเนื้อหาวิชาละเอียดดี เข้าใจง่าย
2. ด้านวิธีการสอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจและสนุกกว่านี้ และการยกตัวอย่างสถานการณ์จริง นำตัวอย่างให้ดูทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น
3. ด้านครูผู้สอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ครูควรสอนให้น่าสนใจและสนุกกว่านี้ รองลงมาคือ ครูมีความเป็นกันเองดี
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจกว่านี้ รองลงมาคือ ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่มาจากคอมพิวเตอร์ และควรมีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นของจริงหรือรูปภาพเพิ่มมากขึ้น
5. ด้านการประเมินผล ข้อที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุดคือ อยากให้ข้อสอบง่ายขึ้น รองลงมาคือ การประเมินผลเป็นใบงานมากไป และการประเมินผลทุกครั้งที่เรียน ทำให้ได้ทบทวนบทเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง เพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

1. ประชากรที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

แต่ผลการเปรียบเทียบนักเรียนตามเพศ ในรายด้าน นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านวิธีการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ประชากรที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านเนื้อหาวิชา ควรปรับปรุงการจัดเรียงลำดับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมมากขึ้น และปรับปรุงเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้เนื้อหาวิชาแต่ละเรื่องมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน มีรูปภาพประกอบ และตรงกับความต้องการของนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ด้านวิธีการสอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่จะเป็นทฤษฎี จึงต้องจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนไม่เบื่อการเรียนวิชานี้ เช่น ให้ค้นคว้าหาข้อมูลจากห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง

3. ด้านครูผู้สอน ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีประสิทธิภาพในด้านการสอนเพื่อครูผู้สอนจะได้มีความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัยและหลากหลายมากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายต่อวิธีการเรียนรู้ที่เหมือนเดิม ซึ่งจะส่งผลให้บรรยากาศในการเรียนการสอนดีขึ้น

5. ด้านการประเมินผล ควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนทุกครั้ง และแจ้งให้นักเรียนรับทราบเกณฑ์การประเมินผลแต่ละครั้ง เพื่อนักเรียนจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องในการเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ในสาขางานธุรกิจ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2. การศึกษาวิจัยแนวทางการนำรูปแบบวิธีจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนงานธุรกิจ เพื่อให้ทราบถึงวิธีจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนงานธุรกิจ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมลรัตน์ หล้าสว่างศ์. 2533. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

กรมสามัญศึกษา. 2543. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิดานันท์ มลิทอง. 2536. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสันเพลสโปรดักส์

กิติมา ปรีดีติติก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิพัฒน์.

จิตติมา อัครธิตีพงศ์. 2552. ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี 4 ปี สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประจำปีการศึกษาที่ 2/2552. พระนครศรีอยุธยา: สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

จินตนา ไบกาชุย. 2537. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2532. เอกสารคำสอน กศ.221 หลักสูตรและหลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชรินี เดชจินดา. 2535. **ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรมแขวง
แสมดำเขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชุมพล ศรีทองกุล. 2544. “ครูกับการจัดกระบวนการเรียนรู้.” **วิชาการ.** 4 (1): 5.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร: เทพ
เนรมิตการพิมพ์.
- เชียรศรี วิวิธสิริ. 2537. **จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533. **เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ถวิล ธาราโกชน และ ศรีณย์ ดำริสุข. 2544. **พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาคน.**
กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ์.
- ทิตนา แคมมณี. 2547. **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. 2548. **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย.** กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อึ้ง บัวศรี. 2542. **ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.
- ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ. 2544. “จัดการสื่อเพื่อการปฏิรูป.” **วิชาการ.** 4 (6): 9-11.
- นwor แจ่มขำ. 2547. **การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์.** กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น.

- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2549. การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประดิษฐ์ เอกทัศน์. 2537. จิตวิทยาการเรียนการสอน. มหาสารคาม: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- ประนอ วรวิฑู. 2539. การศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์อักษร.
- ปราณี รามสุด. 2538. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บุรพาสาสน์.
- ปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. 2542. หลักสูตรและการสอนธุรกิจศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542. จิตวิทยาการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2539. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พงศ์ หรดาล. 2531. การวางแผนการสอนอุตสาหกรรมเชิงระบบ. กรุงเทพมหานคร คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- พรรณี ช.เจนจิต. 2538. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.

- พิทักษ์ ตรุษทิม. 2538. ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีสำนักงานเขตยานนาวา. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เพชรรัตน์ ขวัญสังข์. 2546. ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนวิชาพิมพ์ดีดของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการเขตพูน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพิ่มวุธ บุพผามาตะนัง. 2543. “ครูไทยในสหัสวรรษหน้า.” วิชาการ. 3 (1): 51-54.
- ไพรัตน์ พิภน้อย. 2541. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- มนทกานต์ แก้วพฤกษ์. 2543. ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยศ ทรัพย์เย็น. 2537. วิธีการสอนวิชาธุรกิจพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุพิน พิพิธกุล. 2540. วิธีการสอนโดยใช้แบบฝึก. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- รวีวัฒน์ สิริภูบาล. 2544. “เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา ปัจจัยพัฒนาการศึกษาสังคมและ เศรษฐกิจ” วิชาการ. 4 (1): 45-48.
- รสริน พิมลบรรยงก์. 2542. รูปแบบการเรียนของนักศึกษาและบุคลากรประจำการ สถาบัน ราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์.
- รุจิรา ชุมแวงวาปี. 2550. **ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชางานธุรกิจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รุ่ง แก้วแดง. 2542. **การปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2549. **กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาขางานธุรกิจ ช่วงชั้นที่ 3 พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพมหานคร: งานผลิตเอกสาร และตำรา.
- โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2552. **การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์**. กรุงเทพมหานคร: งานผลิตเอกสาร และตำรา.
- วนิช บรรจง และคณะ. 2534. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- วารี ธีระจิตร. 2530. **การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. 2542. “การจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542.” **วิชาการ**. 4 (6): 8.
- วิชัย เหลืองธรรมชาติ. 2531. **ความพึงพอใจและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ของประชากรในหมู่บ้านอพยพโครงการเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนเชี่ยวหลาน, จังหวัดสุราษฎร์ธานี)**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิชัย แหวนเพชร. 2530. **เทคนิคและวิธีการสอนอุตสาหกรรมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: คณะวิชาอุตสาหกรรมการศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร.

- ศึกษานิเทศก์. 2542. การจัดการเรียนการสอนเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน. กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา.
- สนิท เหลืองบุตรนาค. 2529. ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตวิชาเอกเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการเรียนวิชาการขยายพันธุ์พืชของสหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมจิตร วัฒนคุลัง และคณะ. 2548. การวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนการจัดกิจกรรมอิสระและพัฒนาตนเพื่อพัฒนาจิตนิสัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. 2534. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา.
- สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์. 2539. ความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพทางธุรกิจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. 2542. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2540. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. การพัฒนาผู้เรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปีของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2542 - 2551). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

สิริฉันทน์ สิริกุลเทพพาหพงษ์ และจรรยา ศรีพระจันทร์. 2542. **การวิเคราะห์สภาพปัญหา และ แนวทางการ พัฒนาจัดการเรียนการสอนวิชาธุรกิจ**ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขต กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจรรยา ศรีพระจันทร์. 2546. **สภาพการจัดการเรียน การสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมใน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)** วิทยาลัยการอาชีพนครนายก. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอน, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สุทธิพร คล้ายเมืองปิด. 2544. “บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป.” **วิชาการ.** 3 (2): 26-29.

สุนทร จันทศรี. 2530. **การประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุพิน บุญช่วงศ์. 2538. **หลักการสอน.** กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์. 2538. **วิธีการสอน(Teaching Methods).** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา ครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สุรีย์ มาเกิด. 2544. **ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง.** โรงเรียนพัฒนการราชดำเนิน. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวิทย์ มูลคำ. 2543. **เพิ่มสะสมงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์ จำกัด.

อนุศักดิ์ สมิตสันต์. 2540. **การบริหารวิชาการ.** กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

อัปสร มีสิงห์. 2544. “บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตร.” **วิชาการ.** 10 (4): 12-13.

อัมพร บุษศิริรักษ์. 2544. “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ”, การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540. หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

อารี พันธมณี. 2546. จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไวยไหม.

อารีย์ ขุนชิต. 2545. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนพณิชยกรรมของนักเรียนระดับมัธยมปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อำภา บุญช่วย. 2537. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.เพรส โพรดักส์ จำกัด.

อินทิรา เฟ็งแก้ว. 2538. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ของประเทศไทย. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุกฤษฏ์ ทรงชัยสงวน. 2543. ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนของสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกศักดิ์ บุตรลับ. 2537. ครูและการสอน. เพชรบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

Best, J. W. 1981. *Research in education*. New Jersey: Prentice Hall, Ltd.

Bloom, B. 1956. *Taxonomy of Educational Objectives Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David McKay Company, Inc.

Bower, G. H. and Hilgard E. R. 1981. **Theories of Learning**. 5th ed. Englewood Cliffs: Prentice - Hall.

Good, C.V. 1973. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Hornby A.S. 2001. **Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English**. New York: Oxford University Press.

Keith, D. 1981. **Human Behavior at Work: Organization Behavior**. New York: McGraw Hill Book.

Kimble, B. 1964. **A Study of The Relationship of Principal Perceived Self-Concept and Principal Perceived Communication Style**. New York: McGraw-Hill Book Company.

Klein, S.B. 1987. **Learning: Principles and applications**. New York: McGraw-Hill.

Oskamps S. 1984. **Applied Social Psychology**. New jersey: Prentice-Hall, Inc.

Shelly, M.W. 1975. **Responding to Change**. Pennsylvania: Downen Hutchinson & Rose, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

กรุณาอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน และตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้กรอกแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้กรอกแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงในตัวตนมากที่สุด

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเฉลี่ย 5 ภาคการศึกษา)

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3.00 – 4.00)

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (2.00 – 2.99)

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1.00 – 1.99)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	<u>ด้านเนื้อหาวิชา</u> เนื้อหาวิชาเน้นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ					
2	เนื้อหาวิชาเน้นให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด					
3	เนื้อหาวิชาเน้นเกี่ยวกับการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการลงทุนอย่างเหมาะสม					
4	ความยากง่ายของวิชาเหมาะกับระดับการศึกษา					
5	ความทันสมัยของเนื้อหา กับสภาพสังคมและเศรษฐกิจ					
6	เนื้อหาวิชาที่เรียนเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
7	<u>ด้านวิธีการสอน</u> เทคนิคการสอนกระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้เข้าใจง่าย					
8	วิธีการสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
9	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปราย แสดงความคิดเห็นระหว่างเรียน					
10	กิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน					
11	กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้อื่นๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต					
12	กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างเรียน					
13	กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้คิดแก้ไขปัญหา					

ข้อที่	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ระหว่างเรียน					
14	กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และเกิดความคิดสร้างสรรค์					
	<u>ด้านครูผู้สอน</u>					
15	มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน					
16	มีความตรงต่อเวลา					
17	มีความสามารถในการใช้สื่อ					
18	มีความเอาใจใส่ต่อนักเรียน					
19	มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
20	มีการสร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเองกับนักเรียนขณะมีการเรียนการสอน					
21	มีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
22	มีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจบทเรียน					
23	มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน					
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>					
24	สื่อที่ใช้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชางานธุรกิจ					
25	มีการใช้สื่อที่หลากหลาย					
26	มีความทันสมัย					
27	สื่อที่ใช้ในการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น					
28	สื่อที่ใช้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวิชางานธุรกิจมากขึ้น					
29	จำนวนของสื่อที่ใช้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
	<u>ด้านการประเมินผล</u>					

ข้อที่	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	การประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่เรียนรู้					
31	การกำหนดอัตราส่วนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทักษะกระบวนการ และผลสอบ (1:3:2)					
32	การประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
33	การประเมินผลการเรียนระหว่างการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
34	ใช้วิธีการประเมินผลเหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน					
35	การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความเหมาะสม					
36	การประเมินทักษะกระบวนการมีความเหมาะสม					
37	การประเมินผลการสอบมีความเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ (สำเนา) ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

17 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รศ.สุชาวดี เกษมณี

ด้วยนายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา” ภายใต้การควบคุมของ รศ. ชนะ วันหนูน ประธานกรรมการ

ในการทำเครื่องมือวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีนี้ ภาควิชา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิต จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา โทร. 02-5797143

ที่ (สำเนา) ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

17 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รศ.ทฤทยา อารีวงศ์

ด้วยนายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา” ภายใต้การควบคุมของ รศ. ชนะ วันหนูน ประธานกรรมการ

ในการทำเครื่องมือวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีนี้ ภาควิชา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิต จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา โทร. 02-5797143

ที่ (สำเนา) ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

17 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รศ.กฤษณา ชินสิญจน์

ด้วยนายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา” ภายใต้การควบคุมของ รศ. ชนะ วันหนูน ประธานกรรมการ

ในการทำเครื่องมือวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีนี้ ภาควิชา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดตรวจแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิต จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรชัย จิวเจริญสกุล)

หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษา โทร. 02-5797143

ที่ (สำเนา) ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

29 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ขออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้วยนายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนงานธุรกิจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา” ภายใต้การควบคุมของ รศ. ชนะ วันหนูน ประธานกรรมการ

ในการทำเครื่องมือวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากนักเรียน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์และสังเคราะห์ และเรียบเรียงประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิต จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.สุรชัย จิวเจริญสกุล)
หัวหน้าภาควิชาอาชีวศึกษา

ภาควิชาอาชีวศึกษาโทร. 02-5797143

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล	นายอนุรัตน์ พงศ์เพียรชอบ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 27 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดชัยนาท
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์